

HRVATSKI VOJNIK

Broj 130. Godina IV. 6. travnja 2007.

www.hrvatskivojnik.com

BESPLATNI PRIMJERAK

2.10•CAD 3.00•AUD 3.30•USA 2.00•CNY 3.50•SEK 1.79•SIT 430.00•DKK 17.00•NOK 15.50•GBP 11.00

Sretan Uskrs!

Komemorativnim skupom na Plitvicama obilježena
šesnaesta godišnjica Krvavog Uskrsa i pogibije prvog
hrvatskog vođarstvenika Josipa Jovića

Odnos prema žrtvi hrvatskog branitelja je ispit savjesti svakog od nas

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330-500X
9 771330 500003

BERLIN

Tornado u Afganistanu

Početkom ovoga tjedna Njemačka je u Afganistan poslala dodatnih 200 vojnika uz pratnju osam lovačkih aviona tipa Tornado, na taj način ispunivši zahtjeve NATO-a. Kako navodi radio Deutsche Welle, pojačanje je u Njemačkoj izazvalo političku oluju: oporbena je Lijeva stranka podnijela žalbu sudu kako bi zaustavila odlazak vojnika. No, Federalni ustavni sud je 30. ožujka odbio njihove argumente. Inače, nedavna anketa instituta TNS, koju je naručio časopis Der Spiegel, navodi da 57 posto anketiranih Nijemaca želi povratak svih 3000 njemačkih vojnika iz Afganistana, dok ih 36 posto podržava aktualni angažman.

LJUBLJANA

Nagrada za Viševnik

Slovensko skijalište Viševnik na Pokljuki, koje je pod upravom tamošnjih oružanih snaga, osvojilo je vrijednu nagradu na proglašenju *Slovensko naj-skijalište 2006/7*. U kategoriji manjih skijaških središta osvojilo je drugo mjesto između njih 54. Glasove skijalištima su davali slušatelju radioemisije *Dobro jutro, Slovenija*, televizijski gledatelji te posjetitelji internetske turističko-informativne stranice. Priznanje je u ime skijališta primio zapovjednik, satnik Roman Hartman.

TOKYO, TAIPEI

Nema kraja nesrećama...?

Epidemija padova vojnih helikoptera u cijelom svijetu kao da nema kraja: posljednje dvije tragedije dogodile su se na dalekom istoku. U Japanu se 30. ožujka srušio CH-47 Chinook. Tom su prilikom na planinskom području otoka Tokunoshima u arhipelagu Okinawe poginula četvorica japanskih zrakoplovaca. Medicinski let iz Nahe, glavnog grada Okinawe, nažalost je preživio tek jedan član posade. Četiri dana kasnije na južnom se Tajvanu srušio UH-1H, po lošem vremenu udarivši u toranj odašiljača. Taj tip helikoptera namijenjen je transportu vojnika i kapacitet mu je deset osoba, ali u prvim objavama vijesti nije bilo navedeno koliko ih je u helikopteru bilo tijekom leta. Tek je TV postaja ETTV navela da je pronađeno šest mrtvih tijela...

LONDON

Nebrijanjem do poštovanja

Natom prije odlaska u Afganistan, pripadnici 51. odreda RAF-ove regimete svoje su časnike zamolili za dozvolu da puste brade. Naime, tvrde da su muškarci s bradom poštovaniji u afganistanskom društvu i da će se na taj način u Kandaharu više zbljžiti s lokalnim stanovništvom. Naišavši na pozitivan odgovor nadređenih, gotovo svi vojnici postrojbe (naravno, kojima brada uopće raste) dali su maha bradi na svom licu. Svakako će biti zanimljivo vidjeti reakciju Afganistanaca kad ugledaju vojnike sa Zapada koji, noseći "dokaz muževnosti i statusa" sliče njihovim sunarodnjacima...

Mod UK

WASHINGTON

Otvoreni prema gostu

Naćelnik američkog glavnog stožera general Peter Pace pohvalio je gostoprимstvo domaćina na tijekom svog posjeta Kini. "Vjerujem da su me dočekali bolje nego jednog američkog časnika", izjavio je za Washington Times. "Dali su mi da učinim neke stvari koje još nitko nije mogao", opisao je Pace svoje ulaske u kabинu aviona SU-27 ruske proizvodnje, kao i tenk T-99. Također, general je bio pozvan i u ured jednog kineskog generala, gdje su bili izloženi kineski ratni zemljovidni, a zatim je posjetio zapovjedno mjesto s više prikaza rasporeda kineskih snaga. "Bili su vrlo otvoreni", zaključio je Pace.

MOTHERWELL

Jedna odora- hrpa proizvođača

Svečane odore Škotske kraljevske regimente u sastavu britanskih OS u potpunosti se drže tradicije najsjevernije britanske zemlje. Naravno, poput svakog drugog opremanja, sve dijelove odora izrađuju tvrtke koje putem javnih natječaja konkuriraju s najpovoljnijim ponudama. Najzvučniji ugovor, čija je vrijednost 1.2 milijuna funti, u novom je ciklusu nabave pripao tvrtki Glenisla Kilts, koja će u sljedeće četiri godine izraditi oko 5000 kiltova. Torbice od konjske dlake, također dio škotskih nošnji, izrađivat će Ammo & Co. iz Birminghama i zaraditi 1.4 milijuna funti. Posebne hlače (trews) će za 1.7 milijuna funti izrađivati Turner Virr & Co., kao i čarape, gamaše i jakne. U izradi tih prilično komplikiranih odora (nošnji), sudjeluje još tvrtki, no tko će ih sve nabrojati...?

Mod UK

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morf.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisk:**Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**Komemorativnim skupom
na Plitvicama obilježena
šesnaesta godišnjica
Krvavog Uskrsa**

"Okupljanje na Plitvicama svjedoči našu odlučnost da pamtimo i promičemo svoju povijest koju ne smijemo zaboraviti jer ako je zaboravimo kao da je nismo ni imali", istaknuo je državni tajnik MORH-a Mate Raboteg

Strana 4

Albanski ministar obrane u posjetu Hrvatskoj

Posjet albanskog izaslanstva ministar Rončević nazvao je potvrdom održavanja intenzivnih odnosa dviju zemalja, istaknuvši dvije činjenice koje Hrvatska i Albanija dijele: aspiraciju za članstvom u NATO-u, te suradnju u sklopu Američko-jadranske povelje...

Strana 6

**Treći medicinski tim nakon
povratka iz misije ISAF**

Svi se slažu kako im je rad u Afganistanu bio veliki profesionalni izazov. Zadovoljni su što su ispunili i svoja i očekivanja onih koji su im dali povjerenje i omogućili da svoje znanje i sposobnosti potvrde i u međunarodnom okruženju te bi, ako im se pruži prilika, to i ponovili

Strana 12

Novi borbeni sustavi za nove potrebe [II. dio]

Sve veći broj mirovnih operacija, borba protiv terorista, koja u Afganistanu i Iraku ima obilježja protuterilske borbe, i sve veći broj mirovnih operacija zahtijeva i nove borbene sustave

Strana 21

Naslovnicu i fotografiju na 28. stranici snimio Tomislav BRANDT

Komemorativnim skupom na Plitvicama obilježena šesnaesta godišnjica Krvavog Uskrsa i pogibije prvog hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića

Odnos prema žrtvi hrvatskog branitelja je ispit savjesti svakog od nas

"Okupljanje na Plitvicama svjedoči našu odlučnost da pamtimo i promičemo svoju povijest koju ne smijemo zaboraviti jer ako je zaboravimo kao da je nismo ni imali", istaknuo je državni tajnik MORH-a Mate Raboteg

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Šesnaesta godišnjica pogibije prvog hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića obilježena je skupom koji je održan 2. travnja na Plitvicama.

Dvadesetdvogodišnji Josip Jović iz Aržana poginuo je 31. ožujka prije 16. godina u akciji protiv srpskih terorista na Plitvicama koja će u hrvatskoj povijesti ostati trajno upamćena kao Krvavi Uskrs. Bilo je to vrijeme kada još nije bilo Hrvatske vojske, a mlade redarstvene snage organizirane u jedinice posebne namjene MUP-a, čiji je pripadnik bio i Josip Jović, činile su sve kako bi hrvatskim građanima osigurale miran i siguran život. Događaj na Krvavi Uskrs bio je jedan u nizu još težih dogadaja koji su uslijedili, ali se od ostalih izdvaja jer je

upravo tada pala prva hrvatska žrtva Domovinskog rata - - Josip Jović.

Prvom hrvatskom redarstveniku, polaganjem vijenaca i paljenjem svjeća, počast su uz obitelj, prijatelje i suborce odali i izaslanstvo Predsjednika RH, Hrvatskog sabora, Vlade RH, braniteljskih udrug proisteklih iz Domovinskog rata te Splitsko-dalmatinske i Ličko-senjske županije.

U prigodnim govorima oživljena su sjećanja na Josipa Jovića, ali i na sve druge hrvatske branitelje koji su dali život za slobodnu i samostalnu Hrvatsku. Istaknuto je kako Josip Jović simbolizira sve naše poginule branitelje čija žrtva nikada ne smije biti zaboravljena. Tako se doga-

đanja na Krvavi Uskrs 1991. godine između ostalih prisjetio i Mladen Grgić iz udruge "Uzdanica" koji je istaknuo kako su Josipova smrt i žrtva bili nagovještaj naše pobjede u nametnutom ratu, dok je Zdravko Lončar iz udruge "Prvi hrvatski redarstvenik" pozvao sve da ne dopuste da žrtve Domovinskog rata budu uzaludne. Državni tajnik MORH-a Mate Raboteg je kazao kako je akcija specijalnih postrojbi MUP-a na Plitvicama u kojoj je Josip Jović poginuo nagovijestila da će bitka za hrvatsku samostalnost i slobodu biti teška i krvava. Istaknuo je i kako je sjećanje na naše branitelje, na sve koji su dali svoje živote da bismo mi danas živjeli naša obveza. "Njima dugujemo našu slobodu i oni zasluzuju trajni spomen hrvatskog naroda. Zato moramo nastaviti obilježavati obljetnici njihovog stradanja, ali i obljetnice hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga, sve te dane otpora, prkosa i naše slave", istaknuo je Raboteg te zaključio kako ovo okupljanje na Plitvicama svjedoči našu odlučnost da pamtimos i promičemo svoju povijest koju ne smijemo zaboraviti jer ako je zaboravimo kao da je nismo ni imali.

I ministar unutarnjih poslova Ivica Kirin je sve pozvao da ne zaborave svoju povijest te istaknuo kako je važno da svoju djecu učimo kako je nastala hrvatska država. Kazao je i kako nas je zajedništvo održalo kroz stoljeća te da ono uvijek donosi pobjedu.

Najdublje poštovanje Josipu Joviću u svoje i u ime Vlade odala je i potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji,

stradanja svih koji su svoje živote utkali u samostalnu i slobodnu Hrvatsku. "Naš zajednički put kojim smo krenuli ne trpi zaborav, a odnos prema žrtvi hrvatskog branitelja je ispit savjesti svakog od nas i nikada ne smije prestati tek u puku činjenicu," kazao je Tomljanović.

"Josip Jović je simbol svih naših poginulih dragovoljaca, policajaca i vojnika, a mjesto na kojem je poginuo simbolizira sva usamljena i tužna mjesta na kojima su se sa životom rastajali naši prijatelji i suborci," kazao je izaslanik Predsjednika RH načelnik GS-a OSRH-a general zborni Josip Lucić prisjećajući se Kravog Uskrsa 1991. godine. Zahvalio se svima koji su došli odati po-

čast Josipu Joviću te ih pozvao da to isto učine i sljedeće godine. Komemorativni skup završio je molitvom koju je održao vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac.

Počast Josipu Joviću i svim poginulim braniteljima odali su i pripadnici vojske i policije iz Ogu-

■ "Sjećanje na naše branitelje, na sve koji su dali svoje živote da bismo mi danas živjeli naša je obveza. Njima dugujemo našu slobodu i oni zasluzuju trajni spomen hrvatskog naroda", istaknuo je Mate Raboteg

branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor. "Josipova smrt najavila je užas rata", kazala je ministrica Kosor te dodala da ona simbolizira sve drage, nenadoknade mlade ljude koji su svoj život dali za Hrvatsku. Istaknula je i kako je Domovinski rat bio pravedan, obrambeni i osloboditeljski te da će se učiniti sve kako bi se obranila istina o Domovinskom ratu. Govoreći o Josipu Joviću Emil Tomljanović, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora je istaknuo kako je on simbol

lina koji su na Plitvice stigli na konjima nakon dva dana jahanja. Komemorativni skup na Plitvicama prigodnim su nastupima uveličali i klapa HRM-a Sveti Juraj, te Tomislava Brekalo, djevojka iz Josipovog rodnog Aržana. Nekoliko dana ranije, 31. ožujka, šesnaesta godišnjica pogibije Josipa Jovića obilježena je i u njegovom rodnom Aržanu. ■

Albanski ministar obrane u posjetu Hrvatskoj

Zajednički interesi i nastavak kvalitetne suradnje

Posjet albanskog izaslanstva ministar Rončević nazvao je potvrdom održavanja intenzivnih odnosa dviju zemalja, istaknuvši dvije činjenice koje Hrvatska i Albanija dijele: aspiraciju za članstvom u NATO-u, te suradnju u sklopu Američko-jadranske povelje. "Dogovorili smo se da u planovima bilateralne obrambene suradnje nećemo razviti mnogo elemenata, ali želimo da budu sadržajno kvalitetni i da ih kao takve i ispunimo", kazao je ministar Rončević

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT —

Medusobni odnosi OS-a dviju zemalja ocijenjeni su vrlo intenzivnima

oružanih snaga dviju zemalja, gost ih je nazvao vrlo intenzivnim: "Što više zajedno razgovaramo, nalazimo više prostora za međusobnu suradnju i razvijanje odnosa. Danas smo imali prigodu razgovarati o zajedničkoj obuci, vježbama, modernizaciji OS-a te ispunjavanju kriterija za ulaz u NATO". Američko-jadransku povelju Mediu je nazvao "jednim od najkorisnijih alata za integraciju u NATO", ali je kao takve istaknuo i

SEDM, SEEBRIG te operaciju "Active Endeavor". "Nadamo se da će članice Povelje, Hrvatska, Makedonija i Albanija, dobiti pozivnicu za članstvo u NATO-u 2008., te da ćemo kao članice pridonositi Savezu, ali prije svega sigurnosti u našim zemljama". Na kraju je albanski ministar zahvalio ministru Rončeviću na prijateljstvu i vodećoj ulozi u regiji.

Posjet albanskog izaslanstva ministar Rončević je nazvao potvrdom održavanja intenzivnih odnosa dviju zemalja, istaknuvši dvije osobite činjenice koje Hrvatska i Albanija dijele: aspiraciju za članstvom u NATO-u, te suradnju u sklopu Američko-jadranske povelje. U tom svjetlu, Rončević je rekao da je "najbitnije što imamo dobru osnovu za daljnji optimizam u pogledu euroatlantskih integracijskih ambicija". Podsetio je na "snažnu poruku Deklaracije iz Rige". Članstvo, koje je nakon nje izvjesno, će predstavljati honoriranje provođenja reformi obrambenog sustava i čitave državne uprave u zemlja-

ma-kandidatima. Govoreći detaljnije o suradnji, Rončević je spomenuo programe koje želimo razviti u RH i Albaniji. "Dogovorili smo se da u planovima bilateralne obrambene suradnje nećemo razviti mnogo elemenata, ali želimo da budu sadržajno kvalitetni i da ih kao takve i ispunimo". Konkretno, na primjeru profesionalizacije vojske, Albanija je pokazala zanimanje za prijenos nekih hrvatskih iskustava u stvaranju zakonodavnih i izvršnih uvjeta. Razmjenu iskustava obavljat će razni stručni timovi.

Dan kasnije, ministar Rončević je zajedno s načelnikom GS OSRH generalom zbora Josipom Lucićem poveo albansko izaslanstvo u posjet vojarni "Kovčanje" na Lošinju. Dočekali su ih zapovjednik Bojne za specijalna djelo-

Kvalitetna suradnja i razmjena iskustava u profesionalizaciji vojske jedne su od prih aktivnosti, kazao je ministar Rončević

vanja brigadir Nikola Županić i zapovjednik vojarne bojnik Željko Miletić. Pripadnici BSD-a su tom prigodom izveli iznimno atraktivni program pri čemu je ronilačka satnija predstavila opremu kojom raspolaže i prikazala "sijanje ronilaca", vrlo zahtjevan postupak tijekom kojeg ronioci skaču s broda koji plovi u punoj brzini. ■

Uskrsna čestitka

Iščekujući dan Isusovog uskrsnuća, iščekujemo najveći kršćanski blagdan, simbol pobjede nad patnjom i beznađem, simbol svjetla i nade.

Kristov primjer poručio je kršćanima - Život je neprolazan, usmjeren prema vječnoj radosti.

U toj vjeri svim djelatnicima Ministarstva obrane i pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske u domovini i u mirovnim misijama diljem svijeta te vašim najmilijima želim blagoslovljene i sretne uskrsne blagdane ispunjene duhom zajedništva i međusobnom ljubavi i tolerancijom. To je najmanje što možemo učiniti na spomen naših branitelja koji su, položivši svoje živote, svoju nesebičnost i bezgraničnu ljubav prema domovini, podarili i ugradili u njezine temelje.

Ministar obrane
Berislav RONČEVIĆ

Inicijalna planska konferencija vježbe Adriatic Eagle

U vojarni „Kovčanje“ u Malom Lošinju od 26. do 29. ožujka održana je inicijalna planska konferencija međunarodne vojne vježbe Adriatic Eagle koja će biti provedena u rujnu ove godine na području Republike Hrvatske.

Konferenciji su nazočili uz djelatnike Bojne za specijalna djelovanja, koja je nositelj vježbe, i predstavnici MORH-a i uprava Glavnog stožera OSRH te predstavnici oružanih snaga SAD-a, Republike Makedonije, Republike Albanije. Na konferenciji je dogovoren da će se vježba održati od 3. do 16. rujna na području Delnica i vojnog poligona Slunj, a zbog dinamike njezinog održavanja prvi bi se tjedan vježba odvijala u Delnicama te potom na Slunjskom poligonu, dok bi završni dio vježbe bio definiran na glavnoj planskoj konferenciji koja će se održati početkom svibnja ove godine.

V.P.

Primopredaja dužnosti u HRZ-u i PZO-u

Simboličnim činom primopredaje zastave brigadni general Vlado Bagarić i službeno je od svog prethodnika general bojnika Viktora Koprivnjaka preuzeo dužnost zapovjednika HRZ-a i PZO-a.

Službena primopredaja dužnosti obavljena je 28. ožujka u ZB Pleso, a uz načelnika GS-a OSRH-a general zbora Josipa Lucića nazočili su joj i dosadašnji zapovjednici HRZ-a i PZO-a, brojni visoki časnici zrakoplovstva i vojno diplomatski zbor.

General bojnik Viktor Koprivnjak je istaknuo kako je tijekom njegovog četverogodišnjeg mandata učinjeno mnogo. Zahvalio je i svim svojim suradnicima na potpori a te generalu Bagariću poželio je mnogo uspjeha i sreće na novoj dužnosti. Novoimenovani zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Vlado Bagarić je kazao kako je svjestan odgovornosti svoje nove dužnosti kao i svih zadaća i izazova koji očekuju HRZ i PZO. Zahvalio je i svim dosadašnjim zapovjednicima HRZ-a i PZO-a na onome što su učinili u razvoju te gra-

ne OS-a te je uvjeren kako će HRZ i PZO i nadalje sve zadaće koje budu dobivale kvalitetno obavljati.

Uz to što je generalu Bagariću čestitao na novoj dužnosti, istaknuvši kako ga čeka težak i odgovoran posao, general Lucić se ukratko osvrnuo i na ulogu i značenje OS-a tijekom Domovinskog rata, ali i napomenuo kako je tijekom reformskih procesa učinjen veliki posao. "Nema potrebe da mi sami sebe ocjenjujemo. Hrvatsku vojsku ocjenjuje hrvatska javnost, a prema njezinim ocjenama Oružane snage su jedan od najcjenjenijih segmenta državnih institucija" kazao je general Lucić te dodao kako su profesionalnost i sposobnost naših vojnika prepoznati i priznati i u svijetu.

"Hrvatski građani i naši partneri u svijetu su mjerodavni ocjenjivač dostignuća Oružanih snaga RH", kazao je general Lucić. Na kraju svečanosti su dosadašnjem zapovjedniku HRZ-a

i PZO-a generalu Koprivnjaku načelnik GS-a i novi zapovjednik HRZ-a i PZO-a uručili prigodne darove.

L. P.

sнимка Mirela Đasić

Predstavnice MORH-a održale u Skopju napredni tečaj Komunikacijskih i medijskih vještina

Prilika za učenje novih vještina i znanja

Tečaj je organiziran u svrhu Obuke obučavatelja s naglaskom na metodologiju i pristup radu s polaznicima, te je svaki od polaznika imao zadaću održati kratko predavanje na unaprijed zadane teme radi procjenjivanja njihove predavačke sposobnosti

Napisala i snimila Nirvana KAPITAN BUTKOVIĆ

U sklopu međunarodne suradnje i na poziv makedonske Službe za odnose s javnošću od 26. do 31. ožujka satnica Marina Svrze, djelatnica Škole stranih jezika "Katarina Zrinska" i službenica Nirvana Kapitan Butković, djelatnica Službe za OJI, održale su u Regionalnom središtu za obuku iz područja komunikacija (Regional Training Communication Centre) u Skopju napredni tečaj Komunikacijskih i medijskih vještina za predstavnike Ministarstva obrane i Glavnog stožera Republike Srbije.

Regionalno središte za obuku iz područja komunikacija u Skopju osnovano je 2005. godine u svrhu edukacije zemalja potpisnica Američko - jadranske povelje (Albanije, Hrvatska i Makedonija) iz područja komunikacija i medijskog treninga. Satnicu Mariju Svrze i Nirvanu Kapitan Butković švicarska vojska je educirala i licencirala kao trenere medijskih i komunikacijskih vještina te su zbog velikog dosadašnjeg

iskustva u predavanjima u tom području bile i pozvane u Skopje gdje se prvi put dogovorena suradnja proširila i na Republiku Srbiju. U nizu od tri dogovorena tečaja ovaj je bio drugi-napredni pod pokroviteljstvom Velike Britanije. Temeljni tečaj za istu skupinu održan je u Skopju od 19. do 23. veljače 2007. a predavači su bili makedonski predstavnici oružanih snaga.

Prvog dana radionice u uvodnom dijelu nazočne je pozdravio novi glasnogovornik Ministarstva obrane Republike Makedonije Zaharije Vulgarakis te prenio pozdrave ministra obrane Lazara Elenovskog rekavši da je realizacija tečaja dio promidžbe Središta u Jugoistočnoj Evropi. "Realizacijom ovakvih tečaja mi praktično ostvarujemo naš cilj, a to je da Regionalno središte za obuku iz područja komunikacija u Skopju otvorimo za sve zainteresirane kandidate iz zemalja Partnerstva za mir i Jugoistočne

Europe. Istaknuvši da Središte u svom timu predavača ima trenere iz svih zemalja Američko-jadranske povelje, Vulgarakis je dodao da na ovaj način zemlje Povelje postaju mentorji novoprimaljenih članica Partnerstva za mir za obuku iz područja komunikacijskih vještina i odnosa s javnošću. Na kraju izlaganja, glasnogovornik Ministarstva je izrazio uvjerenje da će pomoći iškusnih trenera iz Republike Hrvatske polaznici imati mogućnost dobiti potrebna znanja i iskustva koje će primjenjivati u budućem radu kao treneri Ministarstva obrane Republike Srbije.

Teme obradene tijekom tečaja bile su Prvi dojam, Govor, Pregled medija - TV, radio, tisak i Internet, Intervju,

Vještine prezentiranja, Krizno komuniciranje, Konferencija za novinare, te kako biti dobar predavač. Tečaj je organiziran u svrhu Obuke obučavatelja s naglaskom na metodologiju i pristup radu s polaznicima, te je svaki od polaznika imao zadaću održati kratko predavanje na unaprijed zadane

teme radi procjenjivanja njihove predavačke sposobnosti. Pripadnici srpskog Ministarstva a i djelatnici Regionalnog središta za obuku iz područja komunikacija makedonske Službe za odnose s javnošću bili su iznimno zadovoljni kvalitetom i metodologijom hrvatskih predavača te su izrazili želju za ponavljanjem takve vrste tečaja u budućnosti. Načelnik Uprave za odnose s javnošću Republike Srbije brigadir Zoran Puhač izjavio je da je "ovo drugi u nizu od tri tečaja koji se odvijaju uz podršku Velike Britanije. On je više značan jer smo imali priliku naučiti neke vještine i znanja posebno u području primjenjene metodologije, a i razmijeniti iskustva s kolegama i kolegicama iz Hrvatske i Makedonije. To je još jedan primjer dobrog razvoja suradnje između susjednih zemalja i jako smo zadovoljni", zaključio je brigadir Puhač. ■

Sudionici tečaja

Mogućnost izbora

Može li se istodobno protiviti ulasku u NATO, zahtijevati smanjenje Oružanih snaga, ukidati ročni sastav. Čini se kako to jednostavno nije moguće. Nije riječ o stavu, tek o činjenicama

—Dražen JONJIĆ—

Ne tako davno imali smo prigode gledati i slušati izjave raznih društvenih skupina koje se, građanski legitimno, protive pristupanju Sjevernoatlantskom savezu, istodobno tražeći i smanjenje davanja za Oružane snage, kao i ukidanje obveznog služenja vojnog roka. Ne želeći ulaziti u njihove pobjude, jer ovo nije ni mjesto ni vrijeme za to, uvjereni kako ama baš svatko ima pravo na vlastito mišljenje, treba reći kako na početku navedeni popis zahtjeva predstavlja, na neki način, nepoznavanje temeljnih načela na području obrane.

Na početku ovoga serijala spomenuto je kako nam nije namjera docirati i uvjeravati u suprotno, već samo iznositi činjenice.

Što sebi možemo priuštiti?

Ponovno ćemo istaknuti kako tek članstvo u Savezu otvara mogućnosti za drastično smanjivanje broja pripadnika Oružanih snaga bilo koje države, pa tako i Republike Hrvatske. Hipotetički, izborom vlastitog, samodostatnog obrambenog sustava temeljenog na teritorijalnom načelu, vratili bi se u vrijeme goleme stajaće vojske, djelomično opremljene zastarjelim naoružanjem koja bi godinama postajala sve tromija, neučinkovitija i preskupa za održavanje - uteg i za najrazvijenija gospodarstva. Takav luksuz Republika Hrvatska, u vremenu kad joj se širom otvaraju euroatlantske perspektive zasigurno ne može priuštiti. U današnjem međuovisnom globalnom svijetu svaka pomisao na zatvaranje u svoje okvire bez dvojbe podsjeća na retrogradno, na okvir iz kojega smo se, po cijenu golemih žrtava uspjeli istrgnuti. No, reći će kritičari ulaska, što je sa Švi-

carskom, što je s Austrijom, Švedskom? Bojimo se kako je usporedba s takvim državama i njihovom pozicijom veće ili manje neutralnosti pomalo neumjesna. No, ako se i uzme u obzir, onda, istine radi treba reći kako i navedene države, nadodajmo u taj krug i Republiku Irsku, usko surađuju s NATO-om u sklopu Partnerstva za mir. Opet, nastavljajući, treba reći kako geopolitika ide

veličine izdržati takav udar na svoj proračun i odreći se pričuvne vojske profesionalizirajući stotine tisuća ljudi. Naravno da ne. Ako se uzmu u obzir ove činjenice, nije se teško odlučiti za ekonomičniji model koji otvara mogućnosti za ostvarivanjem većeg dijela zahtjeva s početka ovo-ga teksta.

Obostrana korist

Suživot vojnih postrojbi, vojnih instalacija i lokalnog stanovništva i u najjačim turističkim zemljama koje se nalaze u NATO savezu pokazao je kako iz te svojevrsne interakcije svi imaju odredene koristi, osobito lokalna zajednica. Vojske danas nisu začahurene kaste već su to dijelovi demokratskih društava sa svojim specifičnim zadaćama. Naravno, vojske su svugdje, po svojoj prirodi potrošači. Ipak, koristi koje lokalne zajednice imaju od Oružanih snaga nisu zanemarive. Isto tako, kada govorimo o suvremenim vojskama onda također treba reći kako one sve više imaju tzv. netradicionalne zadaće u kojima je suradnja i pomoć građanima jednako tako važna kao i tradicionalne zadaće obrane zemlje ili sudjelovanja u mirovnim operacijama.

Punopravno članstvo u NATO-u, potrebno je to često ponavljati tek jednim svojim, doduše važnim, dijelom je stvar oružanih snaga. Više od toga, pošto je riječ o političkom savezu, članstvo je medij za razvijanje suradnje i ostvarivanje nacionalnih interesa na svim područjima suradnje. Sinergijom rastu gospodarske, znanstvene, gospodarske, obrambene i svake druge sposobnosti države. Ona je u punom smislu te riječi ravnopravni subjekt međunarodne zajednice. ■

Članstvo je medij za razvijanje suradnje i ostvarivanje nacionalnih interesa na svim područjima suradnje. Sinergijom rastu gospodarske, znanstvene, gospodarske, obrambene i svake druge sposobnosti države

u prilog njihovog izbora i kako se ni na koji način ne nalazimo u istoj situaciji. Ne pada nam na pamet samošaljevati se nad našom sudbinom. Za to nema potrebe. Odgovorne države same biraju svoj put - moderno vrijeme traži usku suradnju, produbljivanje povjerenja, ali i preuzimanje svojega dijela odgovornosti za globalni mir kao ideal svih naraštaja.

Protiveći se NATO-u tražeći istodobno ukidanje služenja vojnog roka mijesaju se nespojive stvari. Može li ijedna država naše snage i

Drvo iz kamena

Gledao sam i nisam se mogao načuditi, jedno od najvećih stabala koje sam uopće ovdje video raslo je ravno iz kamena. Da, iz kamena, jer nije bila u pitanju neka vidljiva rupa ili rascjep već deblo izrasta ravno iz kamena a oko njega ništa, kao što se i ne može očekivati da nešto nikne iz kamena...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

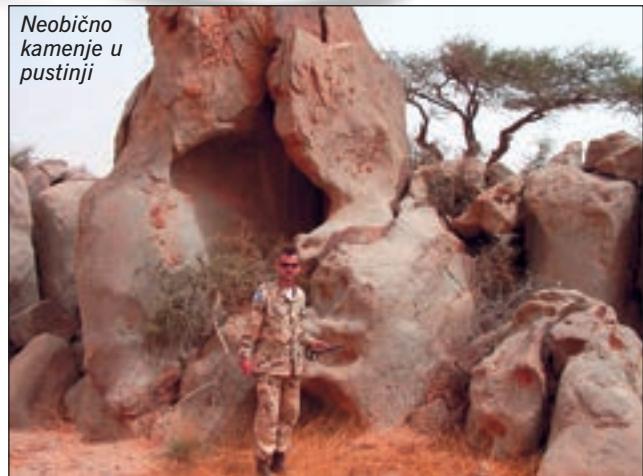

Mnogo sam obuće poderao u životu hodajući po kamenu, hercegovačkom i dalmatinskom, i puno sam žuljeva stekao lomeći ga i *pripitomljavajući*. No, kamen ide za mnom i kad odlazim, kamo god krenem, on me tamo dočeka. Sahara nije samo pjesak, to sam već davno rekao, ona je i izvor najnesvakidašnjeg kamenja. Ovo što sam ovdje doživio natjeralo me da prestanem izgovarati neke davno naučene fraze, primjerice tijekom trpnje znamo reći: „Ma i kamen bi zaplakao a ne...“ ili kad bih želio nekom dati do znanja da mi govori o nečemu što se nikako ne može dogoditi, rekao bih: „Jest kad iz kamena drvo naraste“. U Sahari sam se uvjeroj da su spomenute izjave izgubile smisao.

Nedavno sam skrenuo s uobičajene rute ophodnje jer sam htio izbjegći neugodnu prašnjavu zavjesu koju je podigla jaka pješčana oluja. Odmaknuvši nekih 500 - 600 m s glavnog puta naišao sam na čudnu hrpu kamenja, donekle sličnu već ranije viđenim u ovdašnjoj pustinji a opet s potpuno drukčijim osobinama. Ono što se činilo iz blizine, na prvi pogled, bilo je doista šokantno. Nekolicina velikih kamenih gromada lila je suze koje su se svjetlucale pod sunčevim zrakama. Zbunjeno ali znatiželjno, približio sam se još više tom kamenju i nisam bio ništa manje zbunjen nepoznatom pojmom. Doduše, s tog odstojanja su suze bile manje sjajne i više ne tako bistre, po čemu ih inače posebno doživljavamo, već krupne, teške i blatne. Zapravo, kamenje je bilo pokriveno blatnim suznim čahurama a iz nekolicine je istjecala nekakva čudna tekućina, gusta i služava. Osim suznih bilo je tu i suhih blatnih čahura koje sam znatiželjno otvorio komadom pronađenog projektila. Blatna čahura od pustinjskog pjeska imala je čvrsti omotač, tvrd poput žbuke. Ono što sam time otkrio dalo mi je od-

govore na dodat nepoznato pitanje jer sam zapravo, otvorivši čahuru, ubrzao izlijetanje stotina tek izleženih sitnih muha, koje su doživljavale svoj vrhunac preobrazbe iz one sluzi što je curila na nekim mjestima iz blatnih čahura. Članovi moje ophodnje bili su jednakom iznenađeni jer smo bili svjedoci nečemu za što se nismo pripremili, niti slutili da se takvo što događa u našem okruženju.

Iako je pješčana oluja šibala po licu nevidljivim nanosima oštrog pjeska, moja gladna znatiželja nije posustajala i odlučio sam se popeti na te kamene gromade radi boljeg pogleda u daljinu. Na vrhu sam bio ponovno zatečen novim nesvakidašnjim prizorom. Gornja površina kamenih blokova je zbog blage zaravni primila na sebe nešto pjeska koji je donesen vjetrom ali na jednom mjestu, tko zna kada, s istim vjetrovima došlo je i sjeme iz koga je izraslo veliko stablo, za saharske uvjete golemo drvo, visine oko 4,5 metra. Gledao sam i nisam se mogao načuditi, jedno od najvećih stabala koje sam uopće ovdje video raslo je ravno iz kamena. Da, iz kamena, jer nije bila u pitanju neka vidljiva rupa ili rascjep već deblo izrasta ravno iz kamena a oko njega ništa, kao što se i ne može očekivati da nešto nikne iz kamena (osim u pjesmama i legendama). Uporno sam ga obilazio i dodirivao sa svom svojom zbunjenošću, te svojim čizmama lupao oko njega ne bi li otkrio neku nevidljivu šupljinu pod njim i time zadovoljio svoje pitanje. Naravno da nekakvo logično objašnjenje postoji, ali sama činjenica da je stablo izraslo iz kamena i prkos svojom monumentalnošću nad njim i svime što smo do sada vidjeli, čini me zadovoljnim i bez pronađenog pravog odgovora. Zapravo odgovor sam shvatio davno, u Sahari nema kraja i nemoj ga tamo ni tražiti. ■

Drugi HRV OMLT u misiji ISAF u Afganistanu

Od kratkih rukava do slaganja snjegovića

Promjene vremena kao ovdje u Afganistanu, pogotovo u sjevernim pokrajinama gdje je nadmorska visina veća pa su i izraženije oscilacije temperatura, prilično su iznenadne, česte i potpuno neočekivane. Primjerice, jedan dan u veljači ili ožujku je tako sunčan da čovjek komotno može hodati kratkih rukava, a idući je dan već od jutra sasvim drukčiji, s jakim vjetrom i snijegom...

Iz Afganistana Zdravko MILOŠEVIĆ

Proljeće sa snijegom

Planirati provedbu neke zadaće ili vježbe za sljedeći dan ili razdoblje prilično je teško. Razlog tome su vrijeme i klimatske prilike.

Promjene vremena kao ovdje u Afganistanu, pogotovo u sjevernim pokrajinama gdje je nadmorska visina veća pa su i izraženije oscilacije temperatura, prilično su iznenadne, česte i potpuno neočekivane. Primjerice, jedan dan u veljači ili ožujku je tako sunčan da čovjek komotno može hodati kratkih rukava (premda se to ne radi jer nije preporučljivo zbog jakog sunca, isušivanja kože na suhom vjetru i svakojakin kukaca i insekata), a idući je dan već od jutra sasvim drukčiji, počne puhati jaki vjetar s planina donoseći hladan i vlažan zrak pun snijega, onda se malo smiri da bi u roku nekoliko minuta počela prava mečava! Tako za najviše dva sata

imate pred sobom scenu iz filma „Vlak u snijegu“, samo je slika bez vlaka. Mećava se do večeri smiri pa od ponoći do jutra preraste u oluju s kišom, pa je novi dan iznova hladan zbog i dalje ledenog vjetra. I to sve traje do predvečernih sati kada vjetar utihne pa temperatura malo naraste i sve se smiri. I 2.HRV OMLT i priroda. U ranim jutarnjim satima nas probude zrake sunca koje su tako jake da je do 10 sati ujutro sve suho kao da snijega, kiše i oluje nije bilo stoljećima!

No naznaka zatopljenja i dolaska proljeća koje je uranilo u cijelom svijetu pa tako i u samom Afganistanu ima jer je

posvuda zelenilo. Zelenilo koje nismo zatekli kada smo stigli ovdje u siječnju. Priroda se polako budi i cvate a svoj puni cvat pokaže sredinom ljeta kada se doslovno sva moguća vegetacija probudi.

No da se vratićemo zadaćama provedbi i planiranja obuke s kojih sam na kratko odlutao u prirodu koja nas svakim

danom nečim iznenadi. Uvijek pri provedbi svake obuke s obzirom na vremenske utjecaje, prilike i neprilike, pripremimo se i na razne pričuvne planove kao što su provedba obuke u učionicama (ploča, kreda, projektor i slična metodička pomagala umjesto planirane obuke na terenu ili poligonu). Ne manje važna obuka u učionici provodi se naizmjeničnim izlaganjem mentora i ANA - inih dočasnika i časnika. To je i jedna od novina u obuci kako bismo dočasnike i časnike pripremili da i oni sami predaju podređenima, što se pokazalo dobrim jer se dočasnici mogu uključiti svojim izlaganjima i usput se zajedno educirati s vojskom. ■

Tijekom zajedničkih aktivnosti na terenu

Treći medicinski tim nakon povratka iz misije ISAF

Veliki profesionalni izazov

Svi se slažu kako im je rad u Afganistanu bio veliki profesionalni izazov. Zadovoljni su što su ispunili i svoja i očekivanja onih koji su im dali povjerenje i omogućili da svoje znanje i sposobnosti potvrde i u međunarodnom okruženju te bi, ako im se pruži prilika, to i ponovili

Leida PARLOV, foto: Arhiva postrojbe

Satnik Božidar Kandžija, liječnik i medicinski tehničari desetnica Snježana Žunac i nadnarednici Alen Cvetko i Vjekoslav Pavlović članovi su našeg trećeg medicinskog tima iz A3 (Američko-jadranska povejlja) koji su se nakon šest mjeseci provedenih u misiji ISAF u Afganistanu u ožujku vratili u Hrvatsku. Nedugo nakon povratka primio ih je načelnik Sanitetske uprave brigadir Marijan Zlatar te smo i mi iskoristili tu prigodu za razgovor. Iako su njihovom odlasku prethodile dugotrajne i opsežne pripreme tijekom kojih su između ostalog doznali mnogo i o povijesti, kulturi i tradiciji zemlje u kojoj su trebali provesti pola godine ipak je, kako su svi istaknuli, osobni doživljaj nešto sasvim drugo.

Brzo su se priviknuli na bolnicu, svakodnevne obveze, multinacionalno okruženje, kamp u kojem su bili smješteni pa, iako malo teže, i na odvojenost od obitelji.

Ali, ono na što se nisu mogli priviknuti i što ih je posebno pogadalo je patnja i siromaštvo Afganistanaca. Ističu kako su tek u Afganistanu vidjeli što je zapravo siromaštvo u pravom smislu te riječi. Pomagali su im kako i koliko su mogli, ali naravno pomoći nikad dosta.

Kako su u toj azijskoj zemlji boravili tijekom zimskog razdoblja, patnja ratom izmorenog naroda još više je dozalila do izražaja. "Više od polovice stanovnika Kabula zimu je provelo u kućama bez prozora i vrata, a tamo se temperatura spušta i do - 20. Mjesečna primanja zapos-

lenog Afganistana su od 150 do 200 USD. Drva za ogrjev kupuju se na kilogram koji stoji 1 EUR, tako da su mogli kupiti nešto malo drva kako bi mogli skuhati ručak i to je to. Djeca su i zimi vani bila gola i bosa. Kad ih vidite ne možete ostati ravnodušni", priča nadnarednik Cvetko.

I oni su, kao i njihovi prethodnici, radili u grčkoj terenskoj bolnici u kabulskoj zračnoj luci. Riječ je o bolnici jačine ROLL 2 + po NATO standardima. Uz vodeću naciju Grke i zdržani hrvatsko-albansko-makedonski medicinski tim u bolnici su radili i medicinski timovi iz Mađarske, Bugarske.....

Rad u prijamno-trijažnoj ambulanti i skrb za sve bolničke pacijente, Crash-crew dežurstva, MEDEVAC/CASEVAC zadaće (transport ranjenih i unešrećenih avionom i helikopterom) i redovita dežurstva za potrebe bolnice obavljali su profesionalno. "Opseg poslova i zadaća bio je isti kao i naših prethodnika. Nešto više nastradalih u oružanim incidentima bilo je u jesenskom razdoblju dok je zima bila mirnija", kazao je satnik Kandžija te dodao kako su im, posebno kad je riječ o MEDEVAC/CASEVAC zadaćama, uz dobre pripreme uvelike pomogla i iskustva iz Domovinskog rata. Inače, pripreme koje su prethodile odlasku u misiju ocijenili su dobrim.

"Bila sam spremna na sve. Dobro smo se pripremili i upoznali s onim što možemo očekivati. Iako prije nikad nismo radili zajedno, sigurna sam da smo kao tim napravili dobar posao", ističe desetnica Žunac.

U prijamno-trijažnoj ambulanti primali su i domicilno stanovništvo kojima su pristupali s poštovanjem i nastojali im pokazati kako poštuju njihove običaje i tradiciju.

"Žene su na pregledi dolazile u pratnji očeva, braće, supruga koji su i tijekom pregleda bili uz njih", priča nadnarednik Cvetko koji je pokušao naučiti i afganistički jezik. To mu je donekle i pošlo za rukom te mu je dobro došlo u kontaktu s domaćim stanovništvom koje su liječili. "Kad bi ih pozdravio na njihovom jeziku i pitao što im je, najprije su bili iznenadeni, a kasnije se vidjelo i kako im je to drago", kaže Cvetko.

Spratateljili su se i s lokalnim stanovništvom s kojim su radili. Jedan od njih bio je i spremč u bolnici. Pričao

■ Misije su dobre za razvijanje i sklapanje prijateljstava s pripadnicima oružanih snaga drugih zemalja te dobra prigoda da se vidi što i kako rade drugi

nam je kako kod kuće ima mali, mali televizor koji nje-gov sin po cijele dane gleda. Skupili smo novce i kupili mu veliki televizor. Bio je sretan. Dok ga je spremao svima je govorio kako su mu Hrvati kupili televizor. To je govorio ne samo osoblju u bolnici nego i svojim prijateljima, susjedima, rodbini. Na odlasku smo mu dali i darove za djecu i DVD. Ali i on je, koliko god siromašan, i nama dao darove prisjeća se nadnarednik Vjekoslav Pavlović te, još uvijek pod dojmom, zaključuje: "Divan je to narod. Podijelit će s vama i ono što nemaju". Koliko god se i kulturološki i civilizacijski razlikuju od nas, pričaju naši sugovornici, želje su im kao i naše, osigurati bolji život svojoj obitelji i živjeti u miru što, slažu se svi, i zaslužuju.

Naše su medicinare posjetili i ministar obrane Berislav Rončević i mons. Josip Šantić, ali i Hrvati koji žive i rade u Kabulu. Nadnarednik Pavlović je zahvalio i vojnom kapelanu Manduri koji ih je redovito posjećivao te napomenuo kako su im svi ti posjeti mnogo značili. Više je razloga zbog kojih su se odlučili za misiju. "Besmisleno

je godinama biti vojnik i raditi na jednom mjestu, ne surađivati s drugim nacijama. Iako su bitne i financije, one definitivno nisu presudne", kazao je nadnarednik Cvetko te dodao kako su, s obzirom na to da će uskoro ući u NATO, misije dobre za razvijanje i sklapanje prijateljstava s pripadnicima oružanih snaga drugih zemalja te dobra prigoda da se vidi što i kako rade drugi. Bez obzira na razloge, svi se slažu kako im je rad u Afganistanu bio veliki profesionalni izazov. Zadovoljni su što su ispunili i svoja kao i očekivanja onih koji su im dali povjerenje i omogućili da svoje znanje i sposobnosti potvrde i u međunarodnom okruženju te bi, ako im se pruži prigoda, to i ponovili. ■

■ Tijekom posjeta Afganistanu ministar Rončević obišao je i grčku terensku bolnicu u sklopu koje su i naši medicinski timovi

Izaslanstvo saniteta OS-a Kraljevine Nizozemske u trodnevnom službenom posjetu Sanitetskoj upravi GSOS-a

Razmjena iskustava o sudjelovanju u mirovnim misijama

Dogovoren je i nastavak suradnje oko upućivanja naših medicinara koji se pripremaju za sudjelovanje u mirovnim misijama na obuku u Nizozemsku iz BALTS-a (Battlefield Advanced Trauma Life Support Course) i BIUPAMA (Course of Infectius Diseases nad Tropical Pathology for Military Medical Officers). Uz to izražena je i obostrana želja za intenziviranjem suradnje i to posebno u području zrakoplovne i pomorske medicine da se uspostavi suradnja između istovrsnih instituta i započne s razmjenom stručnjaka

—Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN—

Tijekom posjeta razmotrane su mogućnosti proširenja i inače tradicionalno dobre suradnje saniteta nizozemskih i hrvatskih oružanih snaga

zaslanstvo saniteta oružanih snaga Kraljevine Nizozemske predvođeno kapetanom bojnog broda Maartenom Hoejenbosom boravilo je u trodnevnom službenom i prijateljskom posjetu Sanitetskoj upravi GSOS-a. Posjet je organiziran kako bi se razmjenila iskustva dviju zemalja iz sudjelovanja u međunarodnim operacijama, a razmotrene su i mogućnosti proširenja i inače tradicionalno dobre suradnje saniteta oružanih snaga.

Tijekom posjeta domaćini načelnik Sanitetske uprave brigadir Marijan Zlatar s suradnicima sa nizozemskim su kolegama raspravljali između ostalog i o provođenju zdravstvenog zbrinjavanja i zdravstvenoj skrbi naših djelatnika u misiji ISAF, personalnom ustroju i opremi potrebnoj za pružanje zdravstvene zaštite ROL 1 i ROL 2 LM, izobrazbi i obuci djelatnika saniteta i mogućnosti proširenja dosadašnje suradnje u tom području kao i o mogućnostima suradnje u području podvodne i hiperbariče medicine.

Nizozemsko izaslanstvo je upoznato i sa sadašnjim ustrojem saniteta

OSRH-a, te su ramjenjena iskustva o prijašnjim preustrojima. Gosti iz Nizozemske u kojoj kao ni kod nas nema vojnih bolnica, upoznali su domaćine sa svojom zakonskom regulativom u području angažiranja civilnih zdravstvenih djelatnika za potrebe pružanja zdravstvene zaštite razine ROL 2 u operacijama izvan zemlje što je od iznimnog značaja za naše medicinske djelatnike.

Naime, jedan od partnerskih ciljeva Sanitetske uprave je i pružanje zdravstvene zaštite razine ROL 2 našim postrojbama angažiranim u mirovnim misijama. To bi se prema riječima brigadira Zlatara trebalo realizirati do 2011. godine, do kada je potrebno propisati ustroj, opremu i sve taktičko-tehničke karakteristike našeg ROL 2.

Kad je o izobrazbi i obuci djelatnika riječ, dogovoren je i nastavak suradnje oko upućivanja naših medicinara koji se pripremaju za sudjelovanje u mirovnim misijama na obuku u Nizozemsku iz BALTS-a (Battlefield Advanced Trauma Life Support Course) i BIUPAMA (Course of Infectius Diseases nad Tropical Pathology for Military Medical Officers). Uz to izražena je i obostrana želja za intenziviranjem suradnje i to posebno u području zrakoplovne i pomorske medicine tako da se uspostavi suradnja između istovrsnih instituta i započne s razmjenom stručnjaka.

razmjenom stručnjaka. Tijekom boravka u Hrvatskoj nizozemsko izaslanstvo je posjetilo i Institut pomorske medicine u Splitu gdje se između ostalog razgovaralo i o mogućnostima potpore saniteta većoj suradnji u razmjeni iskustava u obuci ronilaca. Uz to gosti iz Nizozemske su obišli i ambulante opće medicine i stomatološke protetike u Zvonimirovoj 4 u Zagrebu. Pohvalili su opremljenost tih ambulanti i educiranost zdravstvenog osoblja. Brigadir Zlatar je posjet ocijenio uspješnim istaknuvši kako je on nastavak prijateljske i iskrene suradnje sa sanitetom nizozemskih oružanih snaga. Napomenuo je i kako suradnja i razmjena iskustava s nizozemskim kolegama pridonosi povećanju naših sposobnosti kako u redovnom sanitetskom osiguranju naših djelatnika, tako i našim pripremama za pružanje više razine medicinske zaštite u mirovnim operacijama. ■

Sa nizozemskim se kolegama raspravljalo između ostalog i o provođenju zdravstvenog zbrinjavanja i zdravstvenoj skrbi naših djelatnika u misiji ISAF, personalnom ustroju i opremi potrebnoj za pružanje zdravstvene zaštite

Marko ŠEBALJ, atletičar Dinamo-Zrinjevca i ročnik sportske satnije

Umjesto reketa - disk

"U Osijeku se održavalo prvenstvo države u Osijeku za mlađe dječake. Dotad nikad nisam bacao na natjecanju, ali odmah sam bio prvi! Naravno, u meni je to probudilo želju za dalnjim natjecanjem", pričao nam je o svojim sportskim počecima Šebalj...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimila Mirela DASOVIĆ

Marko Šebalj (26) rođeni je Zagrepčanin, ali je kao mali preselio u Vinkovce i u rodni se grad vratio tek 1998. na studij prava, koji sada uspješno provodi kraju. Ovaj budući odvjetnik, a sada "tek" apsolvent i bacač diska, vrhunski hrvatski atletičar, nekada se bavio tenisom! Vrlo zanimljiv životni i sportski put...

Bacanje diska je disciplina koja zahtijeva fizičku snagu. Izdvajaju li se bacači snagom među vršnjacima još kao klinci, ili je steknu treninzima?

Treneri su ti koji idu po školama i traže talentiranu dječku. Kad se traže talentirani bacači diska, kugle ili kladiva, normalno je da izbor pada na djecu jaču od prosječne.

Tako je bilo i kod Vas?

Ne, ja sam zapravo igrao tenis. I to deset godina. Moj pokojni otac, dr. Ivan Šebalj, bio je bacač diska. Počeo sam bacati uz njega, '94 ili '95. Odmah nakon mog početka, održavalo se prvenstvo države u Osijeku za mlađe dječake. Dotad nikad nisam bacao na natjecanju, ali odmah sam bio prvi! Naravno, u meni je to probudilo želju za dalnjim natjecanjem. Još je i tata sve malo pogurao... On je bio vrhunski sportaš, u bivšoj je Jugoslaviji osvojio sve što se moglo. Još je dan-danas s rezultatima na hrvatskim listama svih vremena. To što sam krenuo njegovim stopama zapravo mu je bilo najdraže, u neku ruku me je i odgovarao od tenisa i drugih sportova, video je da je moj najveći sportski potencijal u bacanju diska.

I u tenisu je bilo prostora za dobru karijeru?

Išlo mi je jako dobro. Čak sam igrao i profesionalno za TK "Vinkovci".

Razjasnimo malo bacanje diska. Kakav je u njemu omjer snage i tehnike?

Kad bih ja jednog dana bio trener i trenirao neke pule, prije svega bih tražio da imaju dobru koordinaciju pokreta. Za bacanje diska sve je neprirodno i netipično, jer morate ostvariti veliku brzinu u samom okretu, što je vrlo teško. Stručnije rečeno, prilikom bacanja treba uporabiti centrifugalnu i centripetalnu silu.

Kako izgledaju Vaši treninzi?

Podijeljeni su na juturnje i popodnevne. Na prvima bacam disk dva do dva i pol sata, a poslije je red na teretanu, oko tri i pol sata. Najvažnije su mi vježbe slične onima koje prakticiraju dizači utega: trzaj, nabačaj, duboki čučanj, kosi bench, ramena...

Izgleda da u bacačkim disciplinama nekadašnji teškaši sve više ustupaju mjesto lakšim i pokretnijim atletičarima?

Točno. Ljudi prihvataju stereotip: da bi bio bacač moraš biti "velik i debao". Tako je samo kod bacača kugle, oni često imaju više od 140 kg, uz tehniku im je potrebna i masa. Primjer je Slovenac Miroslav Vodovnik kojeg zovemo Jeti. Nadimak govori sve: visok je 207 i ima 180 kg. Zato u disku nema vrhunskog bacača koji je teži od 125 kg, potrebna je snaga ali brzina je puno bitnija: ukoliko imate više od 120 kg ne možete ju razviti.

Zašto su atletske bacačke discipline medijski zanemarene u odnosu na ostale?

Ne znam, tako je samo kod nas. Ako gledate strane TV-programe, vidjet ćete da se sve discipline prenose jednako. U Hrvatskoj prikazuju samo najbolji hitac i to je tragično.

Još jedan vječan atletski problem u Hrvatskoj su zimski treninzi. Kako se snalazite?

Jako teško! Kad pogledamo snimke koje nam šalju naši kolege iz Amerike, vidimo da treniraju u zatvorenim stadionima gdje mogu bacati i disk i kladivo i kopljje i kuglu.

Evo, ja sam iza dvorane u ovoj vojarni ("Petar Zrinski", op. a.) "pronašao" prostoriju od 20-ak kvadrata, u njoj napravio drveni krug za vrtnju i bacam u jednu mrežu. Naravno, kuglu, ne mogu bacati disk. I bacanje kugle pomaže treninzima za disk, odmori vas mentalno od diska.

Za kraj, budući sportski planovi?

Prošle godine sam imao nesreću da mi je pukla tetiva na ruci, baš kad sam bio u životnoj formi. Sad mi je bitno da ostvarim rezultat koji bi mi pomogao plasirati se na ovogodišnju Univerzijadu u Bangkoku. ■

Energija za vojarne

ISTRAŽIVAČI američkog nacionalnog istraživačkog laboratoriјa Sandia razvila je novi, učinkovitiji i sigurniji način opskrbe energijom za potrebe vojnih baza. Model je, prema istraživačima, spreman za uporabu u realnim uvjetima nakon što je u laboratorijskim uvjetima dokazao prednosti.

Istraživački je tim, u suradnji s američkom kopnenom vojskom (US Army) nastojao otkriti kako unaprijediti proizvodnju i prijenos u sklopu novog sustava opskrbe energijom nazvanog energetsko jamstvo. U današnjem mrežnom sustavu op-

skrbe električnom energijom proizvodni su pogoni (termo, hidro, plinske ili nuklearne elektrane) dosta udaljeni od mjesta potrošnje - gradova, proizvodnih pogona ili vojnih baza. Takvo stanje zahtijeva opsežnu prijenosnu visokonaponsku mrežu koja je osjetljiva sama po sebi ali i pogodna za sabotiranje. Novi pristup oslanja se znatno više na mikromrežu koja više rabi mala energetska postrojenja za proizvodnju u blizini područja potrošnje. Takav sustav može funkcionirati u sklopu veće energetske mreže ali ako dođe do problema može funkcionirati samostalno i osiguravati energiju užo okolicu energetskog postrojenja. Model se dalje nastavlja većom diverzifikacijom vrsta goriva (s većim naglaskom na obnovljive izvore kao što je solarna energija ili vjetar), većim oslanjanjem na obnovljive izvo-

re energije te na spremanju energije za "crne dane". Tako će vojne baze biti manje ovisne o velikoj energetskoj mreži pa mogući pad te mreže ne bi trebao drastično one-sposobiti bazu.

Iako stručnjaci smatraju kako je sadašnji sustav utemeljen na velikoj energetskoj mreži siguran, sustav treba nadograditi i učiniti ga otpornijim na mogući teroristički napad. Ove bi godine trebala biti određena vojna baza u kojoj će se u stvarnom životu provesti testiranje koncepta mikromreže te diverzifikaciji izvora energije i njezinom učinkovitom spremanju. Konačni je cilj da sve američke vojne baze priđu na novi sustav, ako se pokaže i praktično uporabljivim, a razmatra se i širenje koncepta na gradske zajednice i naselja diljem SAD-a.

M. PETROVIĆ

Poletio prvi austrijski Eurofighter

S TVORNIČKE piste Eurofighter GmbH, u njemačkom Manching, 21. ožujka na svoj prvi probni let poletio je prvi proizvedeni austrijski Eurofighter, koji će u Austrijskom ratnom zrakoplovstvu nositi evidencijsku oznaku 7L+WA (iako je tijekom leta privremeno nosio njemačku oznaku 98+40). Riječ je o jednosjednoj inačici od ukupno 18 aviona koliko je naručila Austrija, i koja pripada Blocku 5 koji predstavlja najnapredniju inačicu iz Tranche 1 serije Eurofigtera. Primopredaja prvog aviona očekuje se sredinom ove godine. Taj trenutak nije važan samo za Austrijsko ratno zrakoplovstvo, jer uskoro postaje operater na ponajboljem teškom borbenom avionu na svijetu, nego je to bio važan trenutak i za cijeli konzorcij Eurofighter jer je Austrija njihov prvi "izvozni" uspjeh, odnosno Austrija je prva zemlja koja je naručila Eurofighter uz one zemlje koje su bile uključene u njegov razvoj (Njemačka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Španjolska i Italija). Tije-

kom travnja očekuje se prvi probni let drugog austrijskog Eurofigtera, a do kraja prema planu bi trebala poletjeti još ukupno četiri aviona.

Na određeni način taj ožujski austrijsko-europski uspjeh je veliki zakret u austrijskoj nabavi novih aviona. Naime, donedavno je vladajuća austrijska kolacija tražila načina kako bi otkazala kupnju novih aviona, i to iz isključivo finansijskih razloga. Takav pokušaj austrijske Vlade je itekako razumljiv s obzirom na to da će kupnja 18 aviona kroz višegodišnje razdoblje teretiti austrijski državni proračun za više od 2,5 milijardi američkih dolara, što je po avionu oko 140 milijuna dolara. Nesumnjivo je kako je to veliki proračunski trošak i za najrazvijenija europska gospodarstva, kakvo je primjerice i austrijsko. Međutim, takvim nastojanjima austrijske Vlade nije pogodovala cijena raskida ugovora, koja pak iznosi vrlo visokih 1,53 milijardi dolara, te s druge stra-

ne činjenica kako su iz operativne uporabe povučeni JAS 35 Drakeni. Trenutačno se u austrijskoj službi nalazi švicarski F-5E Tigeri, koji su također sami po sebi privremeno rješenje, odnosno da Eurofighter za Austriju ipak znači četrdesetogodišnje rješenje, koje je s obzirom na svoju tehnološku kvalitetu vrhunsko.

Svi austrijski naručeni Eurofigteri bit će isporučeni zaključno do 2009. U svrhu prijama novih aviona tijekom prošle godine započela je namjenska obuka austrijskih tehničara i pilota u njemačkom Kaufbeurenu, koja će biti okončana sredinom travnja ove godine, do kada je namjensku obuku prošlo ukupno 72 austrijska pilota. Svi austrijski Eurofigteri bit će smješteni u zrakoplovnoj bazi Zeltweg, u kojoj je tijekom prošle godine postavljen i simulator.

I. SKENDEROVIC

Program za procjenu prijetnji

AMERIČKA tvrtka Cubic Corporation sklopila je trogodišnji ugovor s američkim oružanim snagama o razvoju novog programskog alata koji treba pomoći vojski da se što bolje pripremi na protivnički napad nuklearnim, kemijskim i biološkim sredstvima (NKB). Cubic će dizajnirati, razviti i istestirati te poduprijeti operativnu uporabu nove programske aplikacije koju će rabiti američko ministarstvo obrane i sve grane američkih oružanih snaga.

Nova će aplikacija unaprijediti način na koji ministarstvo obrane provodi pripreme za suprotstavljanje NKB prijetnjama. Standardizirat će i automatizirati proces procjene te dodati bolju analitičku prosudbu i upozorenje.

Stručnjaci Cubica surađivat će sa stručnjacima ministarstva obrane i

oružanih snaga kako bi precizno definirali korisničke zahjeve. Tvrta planira u roku od dvije godine dostaviti skupinu alata za umrežavanje, kolaborativno modeliranje, analizu i upravljanje

procesima. Ti će alati pomoći planerima procjenu učinka moguće primjene NKB sredstava te koordiniranje logističke potpore kako bi se snage pripremile za prijetnju.

Stručnjaci Cubica smatraju kako je taj proces danas neanalitičan, utemeljen na subjektivnim procje-

nama svake grane. Novi će se program moći rabiti i kao simulator za izobrazbu snaga. Dizajniran je fleksibilno i u budućnosti će mu se moći dodavati novi moduli kako bi mogao pružiti nove mogućnosti korisnicima.

M. PETROVIĆ

UNATOČ određenim najavama kako će cijeli program razvoja novog navodenog zrakoplovnog naoružanja, projekt LOGIR (Low-Cost Guided Imaging Rocket), biti barem privremeno obustavljen ako ne i prekinut, tvrtke koje su uključene u razvoj tog naoružanja (BAE Systems, General Dynamics i Northrop Grumman) svojim upornim nastojanjima po svemu sudeći uspijevaju pronaći način kako bi projekt LOGIR održali na životu.

Projekt LOGIR započet je tijekom 2000., kada se Sjedinjenim Američkim Državama u započinjanju razvoja novog oružja pridružuje Republika Južna Koreja, potpisavši odgovarajući međudržavni sporazum. Tada odobreni proračun za program razvoja LOGIR-a iznosio je 60 milijuna američkih dolara. Primarni cilj projekta LOGIR je znatno poboljša-

LOGIR

nje perfomansi postojećeg nevođenog zrakoplovnog oružja, kojem se kani dodati mogućnost preciznog napada na statične te posebice na pokretne ciljeve. Zamišljeno je da LOGIR za zahvat, praćenje svog cilja, te navodenje projektila do trenutka udara rabi FLIR senzorski sustav. Time se između ostalog kani omogućiti pilotskim posada, posebice helikoptera, djelovanje s većih udaljenosti, odnosno nakon ispaljenja projektila brže napuštanje zone pada.

Tako je kao jedna od razvojnih platformi uzeta postojeća nevođena raketa Hydra 70 kalibra 70 mm, na čiju su prednju sekciju počeli ugradjivati kombinaciju inercijalno - infracrvenog senzorskog "kita" za navođenje. S obzirom na to da se radi o *low cost* oružju, tako je za ugradnju odabran s jedne strane *low cost* kit s nehladenom infracrvenom glavom koji za navođenje projektila rabi sliku koja može biti emitirana projektilu tijekom leta odnosno

može biti prethodno pohranjena u njegovu memoriju, te s druge strane *low cost* mikroelektromehanički uređaj za mjerjenje pozicije projektila te za pomaganje sustavu za upravljanje.

U slučaju konačnog uspjeha projekta, LOGIR bi trebao zauzeti svoje mjesto u donjem segmentu navođenih projektila, za razliku od projekta DAGR (70mm Direct Attack Guided Rocket) koji je paralelan projekt preinake nevođenog u navođeno zrakoplovno oružje, i kojeg samostalno razvija Lockheed Martin. Iako LOGIR-u navode kao jedan od nedostataka probleme oko praćenja pokretnih ciljeva, prevladava mišljenje kako on ima dobrih šansi jer dosadašnja iskustva pokazuju da kako se velika većina helikopterskih napada odnosi na stacionarne ciljeve, kao što su dobro utvrđeni položaji teških strojnica i raznog topničkog naoružanja, razna parkirana vozila, te razni objekti od taktičke ili strateške važnosti.

Noćni ciljnici

AMERIČKA tvrtka Optical Systems Technology Inc. (OSTI) iz Freeporta dobila je ugovor o isporuci uređaja za noćno gledanje američkom marinskom korpusu (USMC). Riječ je o dostavi noćnog ciljnika za snajpere. No, to ne bi bilo ništa neobično jer vojske diljem svijeta kupuju noćne ciljnike u velikim količinama. Ono što je zanimljivo je činjenica da se ciljnik iz OSTI-ja jednostavno postavi na već postojeći standardni dnevni optički ciljnik. Postavljanje je jednostavno, ne zahtjeva nikakav dodatni alat, ne utječe na ciljnu crtu optičkog ciljnika, ne zatijeva dodatno upućivanje i uvijek je precizno poravnani s postojećim ciljnikom.

To je znatan napredak u odnosu na postojeće stanje kad su strijelci dobivali dva posebna ciljnika, dnevni i noćni te su ih postavljali i skidali prema potrebi. Kod većine je ciljnika ta zadaća sve samo ne jednostavna i rutinska te zahtjeva vrijeme i vještina.

OSTI ima nekoliko proizvoda koji se jednostavno postavljaju na postojeći ciljnik, marinci su izabrali MAGNUM Universal Night Sight (MUNS). Naručeno je oko 800 uređaja, ali procjenjuje se kako su potrebe i do 4700 uređaja pa postoji mogućnost novih narudžbi.

MUNS je moderan i lagan uređaj koji ima dobar domet detekcije, u uvjetima bez mjesecine domet de-

tekcije vozila je oko 3150 metara, a čovjeka 1350 metara. Ako ima mješevine, ti se dometi još povećavaju. Masa uređaja je 1,44 kg, energijom se napaja iz dvije AA baterije koje omogućavaju oko 60 sati rada pri vanjskoj temperaturi od 25 stupnjeva Celzija.

M. PETROVIĆ

VT gradi patrolne brodove klase Khareef

OMAN je dodijelio britanskoj brodograđevnoj tvrtki VT Group ugovor vrijedan 400 milijuna funti (785 milijuna dolara) za projektiranje i izvedbu programa oceanskih patrolnih brodova klase Khareef. Ugovor u trajanju od pet godina uključuje projektiranje te izgradnju triju odbalnih/oceanskih patrolnih brodova s helikopterskom palubom namijenjenih omanskoj kraljevskoj ratnoj mornarici uz početni paket logističke podrške.

VT Group je imenovan preferiranim ponuditeljem još u travnju 2006. godine nakon tri kruga natječaja u kojima su glavni konkurenti bili nizozemska tvrtka Sheld Naval Shipbuilding i južnokorejska tvrtka

Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering. U to vrijeme, VT je očekivao finalizaciju ugovaranja u trećem kvartalu 2006. godine, no otegnuti pregovori značili su potpisivanje ugovora ne prije sredine siječnja tekuće godine. Projekt patrolnog broda kojeg je predložila tvrtka VT u skladu s taktičko - tehničkim zahjevima programa Khareef duljine 98,5 metara izведен je iz porodice višenamjenskih oceanskih patrolnih brodova koje su predloženi i izgrađeni u tvrtki VT.

Sva tri broda bit će izgrađena u brodogradilištu u Portsmouthu a primopredaja prvog broda u klasi predviđena je za početak 2010. godine. Preostala dva patrolna broda slijedit će šestomjesečne rokove isporuke nakon prethodnog. Čelnici tvrtke VT nisu dali izjavu vezanu za dobavljače brodskih sustava. Međutim, pretpostavlja se da će glavni podugovarač te isporučitelj za borbene sustave biti Thales, te će Thales Nederland dobaviti svoj TACTICOS zapov-

jedni sustav, SMART-S Mk-2 E/F radara srednjeg dometa (integriran s Thalesovim TSB2323 interrogator opremom), direktor tipa STING EO Mk 2 te Link Y Mk 2 terminal. Preostale Thalesove podružnice isporučit će elektronički sustav mjera podrške Vigil 400 i integrirani komunikacijski paket. Tvrta MBDA isporučit će VL MICA sustav za blisku protuzračnu obranu dok će svaki pojedinačni brod biti opremljen dvostrukim šestocijevnim VL MICA lanserima koji će se nalaziti ispred zapovjednog mosta. Prepostavlja se kako će preostalo naoružanje uključivati MBDA MM40 Block 3 Exocet protubrodske projektil, jedan Oto Melara 76/62 Super Rapid top te dva topa DS 30M kalibra 30 mm tvrtke MSI-Defence System.

Sletna paluba i krmeni hangar priлагoden su prihvatu helikoptera srednje veličine. Iako omanska mornarica u svojem sastavu nema mornaričkih letjelica, omansko ratno zrakoplovstvo dobavilo je 16 Super Lynx 300 helikoptera koje je moguće upotrijebiti za mornaričke operacije.

M. PTIĆ GRŽELJ

Ugovorena gradnja devete podmornice klase Virginia

AMERIČKA ratna mornarica dodatajela je tvrtki General Dynamics Electric Boat ugovor vrijedan 1,3 milijarde dolara za gradnju devete jurišne podmornice (oznake SSN 782) na nuklearni pogon klase Virginia. Iako još nije imenovana, sama izgradnja podmornice ušla je u plan fiskalne godine 2007. te ju je ujedno i odobrio američki Kongres. Ukupno je planirana gradnja 30 podmornica te klase, no prema posljednjim prognozama do 2012. izgradilo bi se samo 10 podmornica.

Nuklearne podmornice klase Virginia imaju duljinu 114,90 metara, promjer trupa 10,36 metara, podvodnu istisninu 7800 tona, dok im je najveća podvodna brzina 25 čvora. Najveća dubina ronjenja im je 250 metara što je znatno manje od prethodnih klasa američkih jurišnih podmornica (klasa Los Angeles ima dubinu ronjenja 450 m). Bit će opremljene sa četiri torpedne cijevi za torpedo Mk 48 ADCAP i 12 vertikalnih lansirnih cijevi za projektile Tomahawk. Ukupno će biti naoruža-

ne s 38 torpeda ili projektila, ovisno o potrebi.

Glavne karakteristike ovih podmornica očituju se u mogućnosti napada na kopnene ciljeve s krstarećim projektilima Tomahawk i provođenja dugotrajnog prikrivenog nadzora kopnenih područja, priobalnih voda i drugih mornaričkih neprijateljskih snaga. Ostale zadaće podmornica klase Virginia uključivat će provedbu protupodmorničke i protubrodske borbe, podršku i prijevoz

specijalnih snaga, polaganje mina i ucrtavanje minskih polja. Poboljšana komunikacijska sredstva u odnosu na ostale američke podmornice omogućiće ovim podmornicama potpunu integraciju sa svim borbenim skupinama američke mornarice.

Ugovor također uključuje financiranje nabave desete (SSN 783) nuklearne podmornice u klasi, dok će njezino potpuno financiranje gradnje biti zatraženo u 2008. godini.

M. PTIĆ GRŽELJ

Super - 10

PREMA napisima ruskih medija kineski proizvođač zrakoplovne tehnike Chengdu Aircraft Industrial Corporation poprilično je odmakao u razvoju nasljednika borbenog aviona J-10, kojeg je Kina nedavno uvela u operativnu uporabu, koji tijekom svoje razvojne faze nosi oznaku Super-10. Tako će između ostaloga Super-10 imati znatno jači motor s vektoriranim potiskom, znatno ojačani zmaj aviona koji će uz to imati niz aerodinamičkih poboljšanja, te radar s pasivnim faznim pomakom rešetke.

Iako brzo razvijajuća kineska zrakoplovna industrija nastoji biti što više moguće samodostatna, na razvoju Super-10 je nastavljena suradnja s ruskom zrakoplovnom industrijom. Tako su na radovima oko poboljšanja aerodinamičkog dizajna i

jačanja strukture aviona angažirani inženjeri ruskog proizvođača aviona RSK-MiG, koji su u velikoj mjeri angažirani i na razvoju J-10, posebice u trenutku kada Kina definitivno nije mogla računati na zapadnu pogonsku skupinu Pratt&Whitney PW1120 nego je u J-10 ugrađena ruska pogonska skupina AL-31FN (derivat pogonske skupine koja se ugrađuje na borbene avione Su-27) koja je dvadeset posto teža u odnosu na zapadnu.

Uz to, na Super-10 će opet biti ugrađena poboljšana ruska pogonska skupina AL-31FN M1. Prvi zna-

ci koji su ukazivali na to je kineska narudžba motora u prosincu 2005., vrijedna 300 milijuna američkih dolara, te se tada isprva mislilo kako je riječ o dodatnoj narudžbi motora AL-31FN za avione J-10, međutim tijekom 2006. jedan od dužnosnika ruskog proizvođača motora Moscow Machine Production Plant Salyut potvrdio je kako je riječ o novoj pogonskoj skupini koju su oni ciljano počeli razvijati u svrhu ugradnje na novi kineski borbeni avion Super-10.

Prema ruskim izvorima dosad su proizvedena četiri takva motora, koja su u Rusiji prošla brojna testiranja posebice funkciranja vektoriranog potiska pri raznim režimima rada, nakon čega su po svemu sudeći već isporučeni Kini.

I. SKENDEROVIC

Suvremene nasljednice protutenkovskih pušaka

Marinko OGOREC

Na početku II. svjetskog rata gotovo sve zaraćene zemlje imale su u svom naoružanju protutenkovske puške, koje su već sredinom rata postale zastarjele, zbog čega su uglavnom povučene iz uporabe (o tim puškama više u članku Protutenkovske puške - zaboravljeno oružje, Hrvatski vojnik br. 128). Iznimka je bila Crvena armija, koja je do kraja rata zadržala u operativnoj uporabi obje svoje protutenkovske puške. Nakon rata, Sovjetski je Savez njima opremio savezničke vojske, pri čemu je najveća količina predana Kini i Sjevernoj Koreji, koji su ih rabili kao prve velikokalibarske snajperske puške tijekom Korejskog rata 1950. - 1953.

Početkom osamdesetih godina, usavršavanjem optičkih ciljnika i povećanjem njihove mogućnosti uvećavanja, stvoreni su uvjeti da se na temelju već gotovo zaboravljenih protutenkovskih pušaka razviju velikokalibarske snajperske puške koje se koriste streljivom inače nami-

jenjenim za teške strojnice, kao što su npr. metak kal. 12,7x99 mm (.50 Browning), 12,7x108 (12,7 sovjetski), ili 14,5x115 mm. Cilj je bio dobiti oružje dometa i ubojne moći teške strojnica ili malokalibarskog topa, a istodobno postići preciznost i mobilnost snajperske puške. Zapravo, na temelju iskustava iz Korejskog i kasnije iz Vijetnamskog rata, postrojbe američkih oružanih snaga tražile su snajpersku pušku koja bi imala veći domet i učinkovitost od protivničkih snajperista, odnosno pušku koja bi američkim snajperistima omogućavala likvidaciju protivnika prije nego što dođu u domet njihovog oružja. Rješenje je nađeno u razvoju pušaka koje rabe metak za velikokalibarsku strojnicu .50 Browning. U tom kalibru paralelno su razvijane puške RAI 500 i Barrett M82, dok je nešto kasnije razvijena i McMillan M87.

Velikokalibarska snajperska puška RAI 500 konstruirana je početkom 80-ih godina, a u serijsku proizvod-

nju uvedena je 1983. i proizvedena u samo 125 primjeraka, koji su "vatreno krštenje" prošli tijekom američke vojne intervencije u Grenadi i kasnije Panami. Puška je bila dugačka 1384 mm (cijev 813 mm) i teška 10,4 kg s optičkim ciljnikom, a jedini ciljnik te puške bio je Leupold serije M 10x40 (kasnije su montirani i Leupoldovi varijabli iste serije). Punila se jednim metkom neposredno u ležište metka, što je za suvremeno vojničko oružje ozbiljni nedostatak (zbog toga nije masovnije uvedena u naoružanje američkih oružanih snaga). Vrlo jaki trzaj prilikom opaljenja uspješno je amortiziran dosta učinkovitom plinskom kočnicom na ustima cijevi, te sustavom teleskopskih amortizera na kundaku, zbog čega gađanje iz tog oružja nije bilo stresno iskustvo kao primjerice iz većine nekadašnjih protutenkovskih pušaka. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Novi borbeni sustavi za nove potrebe (II. dio)

Sve veći broj mirovnih operacija, borba protiv terorista, koja u Afganistanu i Iraku ima obilježja protugerilske borbe, i sve veći broj mirovnih operacija zahtijeva i nove borbene sustave

Tomo JANJČEVIĆ

Jedan broj suvremenih vojski odlučio se da, zbog uštede, s jednim borbenim sustavom pokrije što veći raspon zadaća, dok si oni bogatiji mogu priuštiti nabavu više različitih sustava pojedinačno prilagođenih određenim zadaćama. Tako je za "lakše" borbene zadaće u mirovnim misijama njemačka vojska odabrala lako oklopleno vozilo na kotačima Dingo. Trenutačno njemačka agencija za nabavu vojne opreme BWB testira demonstrator novog (produženog) oklopног vozila Dingo 2 u konfiguraciji 4x4, označenog kao Dingo 2 GFF. Ugovor o razvoju nove inačice Dinge tvrtka Krauss-Maffei Wegmann dobila je u prosincu 2005. Između 2000. i 2003. ista je tvrtka isporučila 147 Dingo 1 All Protected Vehicles. Osnova Dingo 1 inačice je kamion Mercedes-Benz U-1550L Unimog. Odgovarajući na zahtjeve nje-

mačke vojske KMW je za novi Dingo 2 odabrao veći Mercedes-Benz Unimog U-5000 koji u osnovnoj inačici ima dužinu od 3,25 metara i nosivost 3,5 tona, a u produženoj 3,85 metara i nosivost četiri tone. Zbog toga Dingo 2 prima osam vojnika, dva više nego Dingo 1. Posebna je pažnja posvećena zaštiti od protuoklopnih mina te je Dingo dobio posebnu podnicu koja štiti posadu i pješački desant. Maksimalna brzina Dinge 2 je veća od 90 km/h, a autonomija kretanja oko 1000 kilometara. Može se prevoziti u C-130 Herculesu i transportnim helikopterom CH-53. Njemačka vojska trenutačno rabi 55 Dinge 2 koje je naručila još 2004. a KWM trenutačno proizvodi dodatnih 149 vozila za koje je narudžbu dobio 2006.

Jedan od rijetkih nedostataka Dinge 2 je mali "putnički" prostor

u stražnjem dijelu vozila, ali zato i taj prostor ima istu razinu zaštite kao i središnji dio namijenjen posadi. U inačici Dingo 2 GFF središnji je dio vozila odvojen od "putničkog" koji više nema istu razinu oklopne zaštite. Tako je dobi ven znatno veći korisni prostor i mogućnost prevoženja devet vojnika. Za potrebe njemačke vojske Dingo 2 GFF je konfiguriran tako da bude zamjena za zapovjedno vozilo na gusjenicama M113. Početkom ove godine njemačka bi se vojska trebala odlučiti o konačnim konfiguracijama 1500 Dingo 2 GFF vozila. Posebne inačice se razmatraju za zadaće kao što su nosači oružja, izvidnička vozila, sanitetska i logistička vozila te radarska postaja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Europski projekti za ujedinjenje namjenske brodogradnje (II. dio)

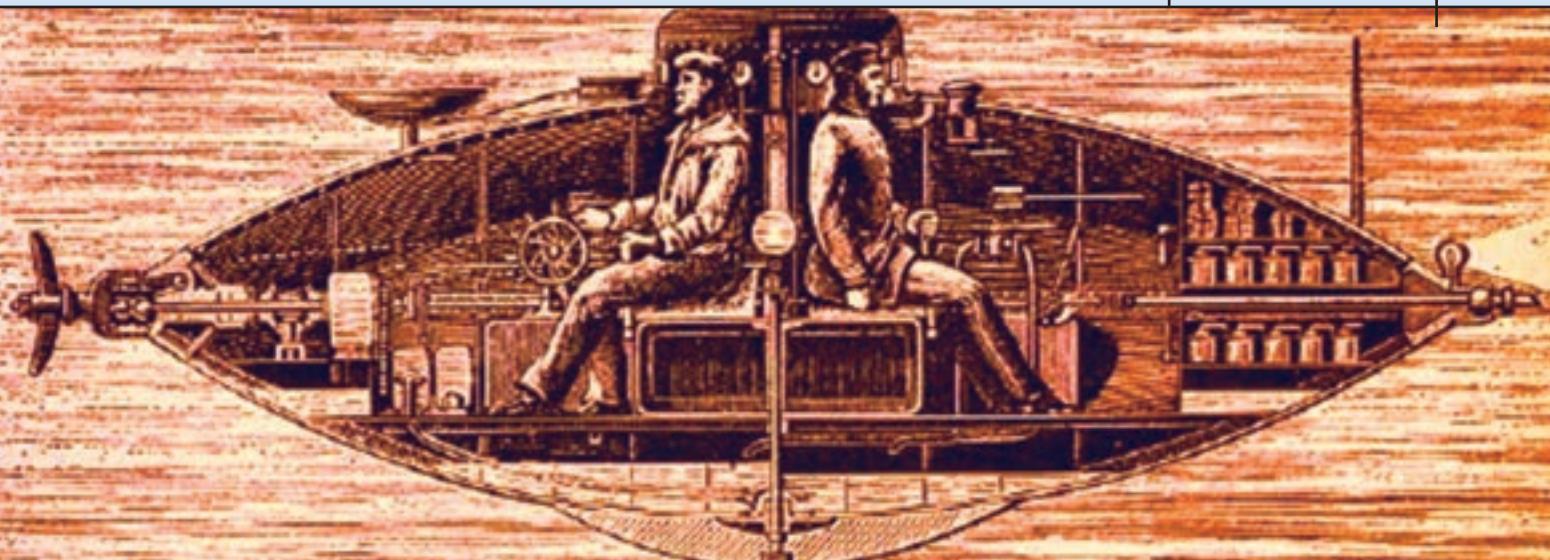
Zahvaljujući velikim višenacionalnim projektima gradnje novih ratnih brodova europske su tvrtke osigurale poslove vrijedne nekoliko desetaka milijardi eura

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Veličani međudržavni namjenski projekti, kao što je francusko-talijanski program gradnje najmanje 27 fregata FREMM ne donosi velike poslove i tehnološki napredak samo tvrtkama država za koje se projekti izvode već i velikom broju drugih. Tako će internacionalni konzorcij MBDA, koji ima svoje tvrtke u Njemačkoj, Francuskoj, Velikoj Britaniji i Italiji, na FREMM projektu dobiti poslove vrednije više od deset milijardi eura. Sa svakom dodatnom fregatom koja će se isporučiti mogućem trećem kupcu vrijednost poslova će rasti dodatnih nekoliko stotina milijuna eura. Naravno, pod uvjetom da će i ovi brodovi dobiti opremu i projektilte konzorcija MBDA. Ponajviše zahvaljujući FREMM projektu od 2006. do 2011. MBDA će na poslovima vezanim uz

mornaričke sustave ostvariti više od jedne trećine svog ukupnog prometa. Od toga će 45 posto biti na domaćem (europaskom) tržištu, prije svega u programu FREMM i PAAMS (Principal Anti-Air Missile System) sustavu namijenjenog opremanju francuskih i talijanskih protuzrakoplovnih fregata i britanskih protuzrakoplovnih razarača. Kako bismo ilustrirali obim i vrijednost poslova navedimo da MBDA, što se tiče samo mornaričkog protuzrakoplovnog sustava Aster, ima ugovorenih poslova u vrijednosti od 8,6 milijardi eura. Kupci su Francuska, Italija, Saudijska Arabija, Singapur i Velika Britanija. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Europa - kolijevka uspješnih konstrukcija na kraju XIX. stoljeća (I. dio)

Podmornica je bila nedosanjani san mnogih konstruktora tijekom stoljeća ali je tek u dvadesetom postala i praktički ostvariva. Čak i u posljednjoj četvrtini devetnaestog stoljeća ona je još uvijek bila tek nešto više od iznimno skupe igračke. Istini za volju treba naglasiti da je bila mnogo opasnija za svoje posade nego za njihove neprijatelje. Glavne ratne mornarice tog doba vrlo brzo su počele prepoznavati sve potencijale koje je nudila podmornica

Igor SPICIJARIĆ

Ostaviti ćemo za trenutak priču o J. P. Hollandu, vjerojatno najuspješnijem konstruktoru podmornica s konca XIX. i početka XX. stoljeća i posvetiti se njegovim konkurentima s obje strane Atlantskog oceana. Osim nekoliko vrlo zanimljivih konstrukcija nastalih u SAD-u, većina projekata nastala je u staroj i dobroj Europi. Težište podmorničarsko-brodograđevnih nastojanja na starom kontinentu bilo je u Francuskoj i Španjolskoj. Ta činjenica nije ni malo slučajna. Dvije stare kolonijalne sile i njihove mornarice bile su potisnute u drugi plan pred moćnom ratnom mornaricom britanskog imperija. Za njih je podmornica bila sredstvo kojim bi mogli slomiti kralježnicu britanskoj pomorskoj moći.

Do posljednjeg kvartala devetnaestog stoljeća postignuti su veliki tehnički uspjesi u konstrukciji podmornica. Svi tadašnji projekti

koje na neki način možemo smatrati „svremenim“ u odnosu na one s početka stoljeća mogli su se povezati s nekoliko zajedničkih karakteristika. Ponajprije je to napuštanje drva i primjena čelika kao osnovnog materijala za izradu podmornice te znatno povećanje dimenzija i deplasmana podmornice. Gotovo u svim slučajevima riječ je o jednotrupnim podmornicama koje su počele dobivati i svoje naoružanje, prvenstveno u obliku Whiteheadovog torpeda. Najveći problem s kojim su se suočavali konstruktori tog vremena svakako je bila propulzija podmornice.

Parni pogon se još i mogao rabiti za površinsku plovidbu ali je za podvodnu plovidbu bio krajnje neprikladan. Mnogim konstruktorma bilo je više nego jasno da je jedino praktično rješenje za podvodnu plovidbu propulzija električnim

motorom i punjivim baterijama. Prvi eksperimenti s električnom opremom datiraju iz 1850. ali prva tehnički uporabljiva električna oprema za propulziju podmornice razvijena je tridesetak godina kasnije, oko 1880. U međuvremenu su se mnogobrojni konstruktori okretali najraznovrsnijim idejama i kombinacijama propulzije podmornica. Najvažnije projekte ostvarili su Španjolac Peral, Amerikanci Tuck i Baker, Britanci Campbell i Ash te francuska skupina konstruktora: Goubet, Dupuy de Lome, Gustave Zede, Gaston Romazzoli i Maxime Leubeuf.

Svaki od njih podario je podmorničarskoj brodogradnji jedan ili više zanimljivih projekata koji zasluzuju da ih malo bolje upoznamo. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Suvremenih europski terorizam (VI)

Revolucionarna organizacija 17. studenog

Grčka teroristička organizacija 17. studenog aktivna je od sredine sedamdesetih godina, te je do razbijanja skupine 2002. godine bila jedna od najozloglašenijih europskih ljevičarskih terorističkih organizacija. Skupina se protivila američkoj vojnoj nazočnosti u Grčkoj i institucijama liberalne demokracije, no istodobno je imala i snažnu nacionalističku komponentu

— Hrvoje BARBERIĆ —

Grčka teroristička organizacija 17. studenog ili punim nazivom Revolucionarna organizacija 17. studenog (Epanastatiki Organosi dekaefta Noemvri) bila je aktivna od sredine sedamdesetih godina, te je do razbijanja 2002. godine bila jedna od najozloglašenijih ljevičarskih skupina u Europi. Uzela je ime po datumu održavanja studentskih povjeda protiv vojne diktature, koji su se na taj

dan 1973. godine održali na atenskom politehničkom fakultetu i u kojem su trideset i četiri prosvjednika ubijena a stotine su ranjene. No, ideološki skupina vuče korijene iz vremena grčkog građanskog rata, u kojem su komunistički gerilci uz američku pomoć poraženi do 1949. godine. Grčka ekstremna ljevica polagala je velike nade u razdoblje nakon pada vojne hunte i restauraciju civilne vlade 1974. godine, no nakon dolaska konzervativnog režima Konstantinosa Karamanlisa na čelo zemlje Grčka je ostala čvrsto u zagrljaju zapadnog bloka, čime su propali snovi o komunističkoj revoluciji na helenском poluotoku.

U ideološkom smislu pripadnici skupine 17. studenog deklariraju se kao marksisti te se protive američkoj i NATO-ovoj vojnoj nazočnosti

■ Ubojstvo britanskog vojnog atašea Saundersa jedna je od posljednjih akcija terorističke skupine 17. studenog

u Grčkoj, kao i Europskoj uniji te općenito institucijama liberalne demokracije i globalizaciji, smatrajući ih kolonijalnim oruđima u eksploraciji Grčke. Zanimljivo je da pokret u isto vrijeme ima snažnu nacionalističku komponentu te se zaže za povlačenje Turske s Cipra i prekid diplomatskih odnosa Atene s Turskom. Grčka policija smatra da je broj članova skupine razmjerno mali, te da nikada nije prelazio nekoliko desetaka ljudi. Unatoč tome, organizacija je razvila učinkovitu terorističku mrežu, te je poznata po pažljivom planiranju i izvođenju akcija kao i hladnokrvnosti njezinih operativaca.

Napadi na američke ciljeve

Prva akcija koju je 17. studenog izvela bilo je ubojstvo šefa ureda CIA-e u Grčkoj Richarda Welch-a u

prosincu 1975. godine u Ateni. Welch-a je ubila tročlanina skupina terorista ispred njegove supruge i vozača. Nakon ubojstva teroristička kampanja nastavila se serijom bombaških napada i atentata na politički važne osobe, a počela je ubojstvom zatvorskog čuvara Evangelosa Malliosa poznatog po mučenju političkih zatvorenika za vri-

jeme vojne hunte. Vodstvo skupine se nakon svake izvedene terorističke akcije obraćalo grčkim medijima te je priopćenjem preuzimalo odgovornost za napad, iznoseći detalje o akciji koji nisu ostavljali sumnju u vjerodostojnost priznanja.

Dolaskom socijalističke vlade na vlast u Grčkoj 1981. godine skupina je nakratko prekinula s terorističkim aktivnostima, no razočarana smjerom vladine politike 1983. godine obnovila je akcije ubojstvom američkog mornaričkog časnika Georgea Tsantesa zajedno s njegovim vozačem. Ukupno je nakon 1983. godine izvedeno više od stotinu napada na američke i grčke vladine ciljeve u Grčkoj, u kojima je ubijena dvadeset i jedna osoba. U drugoj polovici osamdesetih organizacija je gotovo dvostruko pojačala svoju aktivnost u odnosu na

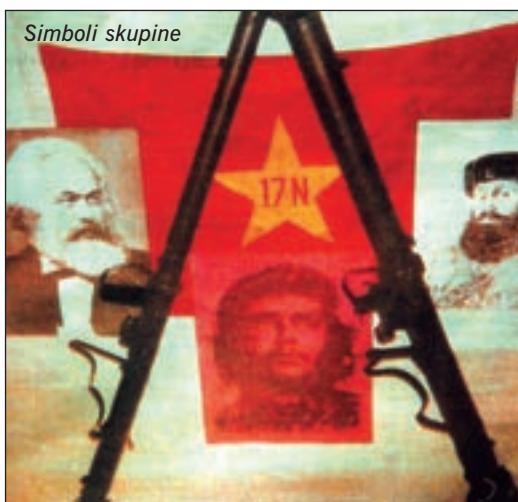
razdoblje od 1975. godine. Po uzoru na praksi bliskoistočnih terorista, 1985. godine skupina je detonirala prvu automobil-bombu pri čemu je ubijen jedan policajac a ranjeno četrnaest osoba. Skupina je nastavila s borbom i nakon pada komunizma te je 1990. godine poduzela i spektakularan napad na grčki vojni muzej, koji je izведен ručnim raketnim bacačem. U još jednoj terorističkoj akciji 1994. godine ubijen je bivši guverner grčke narodne banke Vranopoulos, a 1997. i brodovlasnik s britanskim putovnicom Constantinos Peratikos. Zanimljivo

Procter & Gamble i IBM-a, kao i izložbeni saloni General Motora, Chryslera i Opela, restoran McDonalds i drugi.

Tijekom posljednjeg desetljeća opao je utjecaj organizacije, kao i broj njihovih terorističkih napada, a istodobno su njihove operacije postale manje oprezne i

■ Prosvjedi grčke ljevice

je da je skupina izvodila atentate pištoljem kalibra .45, koji je gotovo postao zaštitni znak njihovih atentata.

Organizacija je izvela i devet terorističkih akcija protiv turskih ciljeva pa je tako 1991. godine ubijen ataše za tisak turskog veleposlanstva u Ateni Cetin Gorgu, a u srpnju 1994. i turski konzul Sipahioğlu. Skupina je bila aktivna i tijekom Zaljevskog rata te ratova vođenih na prostoru bivše Jugoslavije, a čak su pokušali izvesti i ambiciozni minobacački napad na britanski nosač zrakoplova Ark Royal nedaleko od grčke obale. U prosincu 1996. napadnuta je i američka ambasada u Ateni, no projektil je zastavio vanjski zid, a 1999. godine i rezidencija njemačkog veleposlanika u Halandri. Na meti terorističkih napada skupine često su bila i predstavništva zapadnih kompanija u Grčkoj te su napadnuti uredi

slabije planirane nego one izvedene ranijih desetljeća. Posljednja velika akcija koju je počinio 17. studenog bilo je ubojstvo britanskog vojnog atašea u Grčkoj Stevana Saundersa, izvedeno na atenskim ulicama u lipnju 2000. Saundersa su usred dana u njegovom automobilu ubila dvojica operativaca skupine vozeći se na motociklu. Sljedeći dan vodstvo skupine izdalo je priopćenje u kojem je obavijestilo grčku javnost da je Saundersovo ubojstvo izvedeno kao znak prosvjeda protiv NATO-ovog napada na Jugoslaviju.

Uhićenje skupine

Grčke snage sigurnosti bile su svjesne da je mogućnost sprečavanja budućih terorističkih napada mala te se s posebnom bojazni oče-

■ Uhićenje Savvasa Xyrosa dovelo je do razbijanja organizacije

kivalo održavanje Olimpijskih igara u Grčkoj 2004. godine. Jedno od obilježja terorističke organizacije 17. studenog bila je činjenica da tijekom gotovo tri desetljeća njezine aktivnosti nijedan član skupine nije bio uhićen, a to je među grčkom desnicom potaknulo špekulacije da skupina uživa zaštitu unutar ljevičarskih krugova vlade u Ateni. No, to se 2002. godine promijenilo nakon što je u lipnju te godine policija prvi put uhitila jednog njezinog člana. Savvas Xyros, za kojeg se smatra da je bio jedan od vođa skupine, uhićen je nakon što se ozlijedio prilikom pokušaja podmetanja bombe u trajektno pristanište u Pireju. Njegovo uhićenje i dokumenti pronađeni u njegovom stanu doveli su do zatvaranja i ispitivanja stotinjak ljudi za koje se smatralo da imaju veze s organizacijom, a na posljeku i do hvatanja osamnaest drugih pripadnika skupine, uključujući i navodnog vođu Alexandra Giotopulosa, čime je skupina gotovo u potpunosti razbijena.

Suđenje članovima skupine počelo je u ožujku 2003. godine. Pred sudom je većina optuženika priznala sudjelovanje u terorističkim akcijama, te su četvorica osuđena na doživotni zatvor a petnaestica na dugogodišnje zatvorske kazne. Iako je time organizacija praktično prestala postojati, još desetak navodnih pripadnika skupine ostalo je nedostupno grčkom pravosuđu te se vjeruje da novoosnovana teroristička skupina Revolucionarna borba okuplja neke od njih. ■

Frano Livajić: "Vjetrovi rata", Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Split, 2006.

"Od svih veći je on - hrvatskom branitelju" - stoji na početku zbirke pjesama simboličnog naziva "Vjetrovi rata", koju je autor posvetio "onima koji su s uzdignutim rukama stali na mostove, pred tenkove, goloruku pobijedili agresorsku silu, položili život u ime slobode - otišli u vječnost", kao i malom čovjeku "jer je on i najveći pobjednik i stradalnik u Domovinskom ratu". Upravo je to razdoblje novije hrvatske povijesti inspiriralo Franu Livajića na pisanje pjesama s ratnom i domoljubnjom tematikom, a kroz stihove se provlače i klasični motivi poput ljubavi prema majci te vjerski motivi. Većina pjesama je i nastala tijekom Domovinskog rata, u kojem je autor sudjelovao kao viši djelatni časnik Hrvatske vojske, a objavljena zbirka samo je dio veće cjeline neobjavljenih pjesama te stoga možemo zaključiti da je ovo tek prva u nizu Livajićevih zbirki domoljubnih stihova. Taj rođeni Imočanin, koji već 30 godina živi u Splitu, još uвijek je aktivni djelatnik OSRH-a, a uz to što je tijekom ratnih godina sudjelovao u obrani domovine, svojim je pjesničkim stvaralaštvom pridonio očuvanju uspomene na Domovinski rat te napose poginule hrvatske branitelje. "Moje pjesme možete, ali ne morate zapamtiti, ali sjetite se Švrće, Gavrana, Matana, Blage, Toma, Rudija, Pauka i svih drugih znanih i neznanih junaka Domovinskog rata", apelira autor na sve čitatelje, dodajući da su oni "naša savjest i naš ponos". A upravo njegove pjesme posvećene tim i drugim palim ratnicima pomažu u borbi protiv zaborava te je u tome, ne umanjujući važnost lirskog izričaja, i njihova najveća vrijednost.

Mirela MENGES

FILMOTeka

Šesta Revija amaterskog filma

- mjesto održavanja: kino Central, Zagreb
- trajanje: od 25. do 31. ožujka

Revija amaterskog filma, popularni RAF, već šestu godinu uveljavlja filmofile koji vole, ili se bave, neprofesionalnim - amaterskim filmskim izričajem. Jedini je to festival u Hrvatskoj na koji možete poslati bilo koji svoj film i biti sigurni da će ga gledati u uvijek prepunjenoj dvorani. Ove godine domaćin je bio zagrebačko kino Central, koje je RAF (na trenutak) probudio iz mrtvih. No, baš kao i svake godine, i ovogodišnji je RAF imao projekcije od posebnog značaja. Uz najpoznatijeg hrvatskog amaterskog filmskog djetalnika Boru Leea, koji se ove godine predstavio sa čak dva filma (*Maskirani pljačkaš i Zlatne čaklje*), pozornost su privukli i široj publici slabije poznati amaterski radovi nekih svjetskih, ali i hrvatskih filmskih velikana. Prvi je svakako (nikad u Hrvatskoj prikazan) amaterski film slavnog Orsona Wellesa iz davne 1934. godine. Taj šestominutni filmić, nastao kao rani Wellesov eksperiment, iznimna je i rijetka zabava na račun filmskog nadrealizma i ekspresionizma. Vidjeti slavnog Wellesa kako glumi nekoliko likova (od kojih je jedan i smrt) bio je dovoljan razlog za odlazak na tu reviju. Ali to nije bilo sve. Druga specijalna projekcija donijela nam je filmske bisere iz 20-ih i 30-ih godina XX. stoljeća koji se čuvaju u Hrvatskoj kinoteci. Filmovi Joze Ivakića i Oktavijana Miletića te Maksimilijana Paspe (svi odreda pioniri hrvatske filmske industrije) koji su se, dižući temelje profesionalnom snimanju, niz godina bavili amaterskim filmom, samo su nas podsjetili kako RAF, iako star tek šest godina, ima duboko ukorijenjenu tradiciju u hrvatskom narodu.

Leon RIZMAUL

10. travnja 1963. Havarija podmornice Thresher

Na vrhuncu Hladnog rata, tijekom 60-ih godina XX. stoljeća, Amerikanci su proizveli 16 podmornica s nuklearnim bojnim glavama, a prva od njih, Thresher, porinuta je 1960. Thresher je bio ponos američke ratne mornarice, dugačak

82 metra, a ime je dobio po nasrtljivom morskom psu ljudožderu. Nova generacija nuklearnih podmornica predviđena je za kretanje na velikim dubinama, pod velikim opterećenjem i tlakom. Thresher je nakon porinuća postigao dotad nedostignute rezultate u dubini uranjanja i granicama izdržljivosti. Na jednom takvom ispitivanju 10. travnja 1963. 300 kilometara od istočne američke obale Thresher je zaronio posljednji put. Istrage su pokazale da je podmornica potonula na dubini većoj od dvije tisuće metara i od pritiska eksplodirala. Poginulo je 129 znanstvenika i članova posade, što je do danas najveća tragedija neke podmornice na nuklearni pogon. Nakon nesreće američka vojska uložila je golema sredstva u sprečavanja sličnih nesreća. S druge strane, Sovjetski Savez je, u želji da bude konkurentan, znatno manje ulagao u zaštitu nuklearnih podmornica te je kod njih broj nesreća bio mnogostruko veći. Za sada se pouzdano zna za pet podmornica potopljениh na zadatku, a brojni požari i nekontrolirana emisija radijacije do danas su ukupno stajali života više od 500 ruskih mornara. Najveću nesreću ruska mornarica pretrpjela je u kolovozu 2000., kada je u Barentsovou moru zbog eksplozije torpeda potonula podmornica Kursk te je poginulo 118 mornara.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Svjetu trebaju pobjednici

Iako su na Cvjetnicu, kad je optužen, i na Veliki petak, kad je osuđen i razapet, svi Isusovi protivnici likovali i radovali se jer ga više nema i nema im tko prigovarati, koriti ih ili osporavati njihovo djelovanje, ipak, na Uskrs se moraju zabrinuti zbog onoga što su učinili. Vjerovali su da ga više nema, a On tu; vjerovali su da su ga poslali u smrt, a On živi; vjerovali su da su ga pokopali, a On uskrsnuo. Zanimljivo! I danas ga neki pokapaju. Ne daju mu da živi. Trude se uvjeriti javnost u pronalazak njegova groba i njegovih kostiju. Žele ga proglašiti vječno mrtvim. A sve zbog toga jer ga ne žele u svojoj blizini. Ne razumiju da to nije uspjelo njegovim suvremenicima i da svi pokušaji takve vrste završavaju neuspjehom. Traže "Živoga među mrtvima", ne shvaćajući da nije ondje gdje ga traže, "nego uskrsnu". Kažu da je Ivo Andrić negdje napisao da svaka osoba umire dva puta. Prvi put kad nastupi biološka smrt, a drugi put kad umru njegova djela. I Isus je na Veliki petak biološki umro. Da je sve ostalo na tome, možda nitko danas za njega ne bi znao ili se interesirao, možda nitko u njega ne bi vjerovao. Ali, On živi! Uskrsnuo je! Zbog toga žive i njegova djela, a to je temelj naše vjere.

Žarko RELOTA

Kepi u Americi

Kepi - glasovitu krutu i okru-glu kapu većina ljudi po-istovjeće s francuskom vojnom tradici-jom. Zaboravlja se pritom da su svojevrsnu inačicu takvog pokrivala za glavu tijekom **američkog Građanskog rata** sredinom XIX. stoljeća

nosili vojnici i **sjevernjaka** i **južnjaka**. Bila je gotovo neizostavni dio jedne od najpopularnijih odora svih vremena - odora vojnika sjevernjaka, koja se proslavila koliko svojim djelima, toliko i promidžbom koju su joj namjerno ili ne donijeli *western* filmovi, a osobito njihovo svojevrsno utjelovljenje - pokojni **John Wayne**.

Te su se kape prvi put u uporabi našle godine 1858. - tridesetak godina nakon rođenja izvornog francuskog kepija, kojem u mnogočemu nalikuju, ali ipak predstavljaju slobodniju formu. Obično su bile tamnoplavе boje i opuštenijeg kroja, tako da se mogla nositi na različite načine, od kojih nijedan nije baš bio u vojničkom duhu. Može se to usporediti s nošenjem današnjih sveprisutnih *baseball* kapa koje, uglavnom mlađi naraštaji okreću naopako, pa štolt savijenim u oblik pačjeg kljuna od sunčeve svjetlosti *štite* vrat umjesto očiju. Zato valjda i pripadnici pojedinih svjetskih policija i posebnih postrojbi s takvim pokrivalima na glavi djeluju pomalo neozbiljno, jer se ta, tipična američka tvorevina za sportaše, slobodno vrijeme i sportske discipline koji veze s **Europom** nemaju, nikako ne može uskladiti s linijama standardne vojne odore.

Američki su vojnici to pokrivalo koje se službeno zvalo *nesvečanom, odnosno svakidašnjom vojničkom kapom* nazivali *kapom za protuhе*, a opisivali su je ponajčešće kao *bezoblična vreća za klopу*. Unatoč svim tim nadimcima, bila je i ostala najpopularnije pokrivalo za glavu koje su američki vojnici ikad nosili.

Nisu je se odrekli ni južnjaci - vojnici **Konfederacije**, uglavnom odjeveni u sivu boju. Ostalo je zabilježeno kako je južnjački general **Thomas J. Stonewall Jackson** svoj tamnoplavи kepi toliko volio da ga je nosio sve dok mu se na glavi nije počeo doslovce raspadati. Onda su mu darovali drugi, sive boje sa zlatnim obrubom. Imao ga je na glavi i kad je bio smrtno ranjen u bici kod **Chancellorsville**, 1. svibnja 1863.

Jurica MILETIĆ

<http://www.military.cz>

Ljubitelji militarije, vojne povijesti i vojne tehnike sigurno stranicu www.military.cz već imaju u svojim favoritima na računalu. No, za one koji još nisu upoznati s tim sistemom kažimo da je riječ o doista jako dobrom web uratku s

mnoštvom linkova o međunarodnim projektima i raznim vojnim sredstvima, čak poredanim u nizove i po kategorijama i po mjestu izrade. Site ima i prostor za vijesti, a one se updateaju povremeno, s obzirom na tehničku vrijednost novosti. Drugim riječima, na siteu se ne može pronaći nikakvo izvješće o operacijama iz nekih od ratnih područja, nego samo tehnički dotjerane vijesti. Meni smješten na lijevoj strani sitea vrlo je pregledan i iako se sastoji od mnogo ponuđenih linkova, nije problematičan za uporabu. Svaki link otvara se kao nova podstranica i sastoji se od dodatnih linkova i baze podataka o pojedinim sredstvima. Naravno, na siteu se mogu pronaći i slike, neporedane u fotogalerijama, no, govo svako sredstvo ima i odgovarajuću ilustraciju. Neke od slika su i u prilično velikoj rezoluciji.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio Ž. STIPANOVIC

1. Posljednja Isusova večera bila je na:

- A Veliki četvrtak
- B Veliki petak
- C Veliku subotu

2. Isusa je tri puta zatojio apostol:

- A Juda
- B Andrija
- C Petar

3. Na križnom putu Isusu je rubac da obriše čelo pružila:

- A Marija Magdalena
- B Veronika
- C Marta

4. Isus je uskrsnuo nakon:

- A dva dana
- B tri dana
- C šest dana

5. Duh Sveti sišao je nad apostole:

- A nakon pedeset dana
- B nakon četrdeset dana
- C nakon trideset dana

Rješenje: 1a; 2c; 3b; 4b; 5a

JOSIP JOVIC
policajac

USKRS 1991

POGINUL BRAN
JUBLIKE HRVATSKE

www.hrvatski-vojnik.hr